

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

6 novembre 2020

**EXPOSÉ D'ORIENTATION
POLITIQUE (*)**

**Égalité des genres,
Égalité des chances et Diversité**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

6 november 2020

BELEIDSVERKLARING (*)

**Gendergelijkheid,
Gelijke Kansen en Diversiteit**

Voir:

Doc 55 **1610/ (2020/2021)**:
001: Liste des exposés d'orientation politique.
002 à 021: Exposés d'orientation politique

(*) Conformément à l'article 121bis du Règlement.

Zie:

Doc 55 **1610/ (2020/2021)**:
001: Lijst van beleidsverklaringen.
002 tot 021: Beleidsverklaringen.

(*) Overeenkomstig artikel 121bis van het Reglement.

03423

<i>N-VA</i>	: <i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>Ecolo-Groen</i>	: <i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
<i>PS</i>	: <i>Parti Socialiste</i>
<i>VB</i>	: <i>Vlaams Belang</i>
<i>MR</i>	: <i>Mouvement Réformateur</i>
<i>CD&V</i>	: <i>Christen-Démocratique en Vlaams</i>
<i>PVDA-PTB</i>	: <i>Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique</i>
<i>Open Vld</i>	: <i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
<i>sp.a</i>	: <i>socialistische partij anders</i>
<i>cdH</i>	: <i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>DéFI</i>	: <i>Démocrate Fédéraliste Indépendant</i>
<i>INDEP-ONAFH</i>	: <i>Indépendant - Onafhankelijk</i>

Abréviations dans la numérotation des publications:

<i>DOC 55 0000/000</i>	<i>Document de la 55e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi</i>
<i>QRVA</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>
<i>CRIV</i>	<i>Version provisoire du Compte Rendu Intégral</i>
<i>CRABV</i>	<i>Compte Rendu Analytique</i>
<i>CRIV</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i>
<i>PLEN</i>	<i>Séance plénière</i>
<i>COM</i>	<i>Réunion de commission</i>
<i>MOT</i>	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

Afkorting bij de nummering van de publicaties:

<i>DOC 55 0000/000</i>	<i>Parlementair document van de 55e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag</i>
<i>CRABV</i>	<i>Beknopt Verslag</i>
<i>CRIV</i>	<i>Integraal Verslag, met links het defi nitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
<i>PLEN</i>	<i>Plenum</i>
<i>COM</i>	<i>Commissievergadering</i>
<i>MOT</i>	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>

I. - Égalité des genres

Introduction

Le Gouvernement mènera une politique active en matière d'égalité des genres et une politique volontariste qui s'attaquera aux déséquilibres structurels et historiques.

L'égalité de genre reste un défi majeur et urgent pour la société belge. Le nombre sans cesse croissant de signalements de cas de discrimination fondée sur le sexe ou le genre, les écarts de revenus et de patrimoine entre les femmes et les hommes, l'attention accordée aux harcèlements et agressions sexuelles à la suite du mouvement #MeToo, la forte participation à la marche contre la violence sexuelle organisée après le décès de Julie Van Espen et l'attention croissante pour le féminicide après la mort d'Ilse Uyttersprot ne sont que quelques illustrations de la nécessité et de l'urgence de disposer d'une politique axée sur l'égalité de genre effective.

De même, dans le cadre de la pandémie de COVID-19 et des mesures visant à la combattre, il est vite apparu qu'il fallait accorder une attention accrue à l'égalité des genres, et en particulier à la défense des droits des femmes et aux violences envers les femmes. Cette crise a également accentué les inégalités sociales : les citoyen·ne·s n'ont pas tou·te·s été impacté·e·s de la même manière par l'épidémie et les mesures de luttes qui l'ont accompagnée: ce sont précisément les groupes les plus vulnérables qui ont été les plus touchés. Entre autres, les problèmes liés à la violence basée sur le genre (violences intrafamiliales, mais aussi cyber-violence et sexism de rue) et à la répartition inégale des tâches domestiques ont augmenté durant le confinement. Les mères célibataires ont connu un isolement encore plus difficile, et leur situation financière s'est souvent aggravée. Les secteurs sous-estimés et souvent sous-payés, généralement composés en majorité de femmes, se sont soudainement retrouvés en première ligne, plus exposés à la maladie. Si, à la fin de cette crise, nous ne voulons pas aboutir à une société affaiblie dans laquelle les inégalités sont renforcées, et si nous poursuivons l'objectif de reconstruire une société solidaire, durable et résiliente, capable de résister aux chocs futurs, nous devons opter pour une politique qui annule les conséquences négatives de cette inégalité d'impact. Cette politique doit également combattre structurellement les inégalités existantes qui sont à la base de cette inégalité d'impact.

I. - Gendergelijkheid

Inleiding

De Regering zal een actieve genderpolitiek voeren en een voluntaristisch genderbeleid dat structurele en historische onevenwichten aanpakt.

Gendergelijkheid blijft voor de Belgische samenleving een belangrijke en urgente uitdaging. Het aanhoudend stijgend aantal meldingen van discriminatie op grond van geslacht of gender, de kloof tussen vrouwen en mannen inzake inkomsten en patrimonium, de aandacht voor seksueel grensoverschrijdend gedrag in de nasleep van de #MeToo-beweging, de grote opkomst bij de mars tegen seksueel geweld naar aanleiding van de dood van Julie Van Espen en de groeiende aandacht voor feminicide na de dood van Ilse Uyttersprot zijn maar enkele recente illustraties van de nood aan en urgente van een beleid gericht op effectieve gendergelijkheid.

Maar ook in het kader van de COVID-19 pandemie en de maatregelen om deze te bestrijden werd al snel duidelijk dat er meer aandacht moet gaan naar gendergelijkheid, en in het bijzonder naar de verdediging van vrouwenrechten en naar geweld tegen vrouwen. Deze crisis vergroote de maatschappelijke ongelijkheden: burgers ondervonden niet allemaal dezelfde impact van de epidemie en van de maatregelen om deze te bestrijden. Het waren net de meest kwetsbare groepen die het zwaarst getroffen werden. Onder andere de problemen van gendergerelateerd geweld (intrafamiliaal geweld, maar ook cybergeweld en seksistische straatintimidatie) en van de ongelijke verdeling van huishoudelijk werk namen toe tijdens de *lockdown*. Alleenstaande moeders hebben een nog moeilijkere *lockdown* doorgemaakt en hun financiële situatie is vaak verslechterd. Ondergewaardeerde en vaak onderbetaalde sectoren die vaak voor het grootste deel uit vrouwen bestaan, bevonden zich plots in de frontlinie en werden meer blootgesteld aan de ziekte. Als we aan het einde van deze crisis niet met een verzwakte maatschappij opgescheept willen zitten waarin ongelijkheden versterkt zijn, en als we het doel nastreven om een samenhangende, duurzame en veerkrachtige samenleving op te bouwen die bestand is tegen toekomstige schokken, moet er gekozen worden voor een beleid dat de negatieve gevolgen van deze ongelijke impact tenietdoet en dat de bestaande ongelijkheden die aan de basis van die ongelijke impact liggen bestrijdt.

Pourtant, si les constats sont sans appel, il nous faudra lutter contre une remise en question des acquis/conquis des combats pour l'égalité et les droits des femmes et contre le *backlash*.

Ceci m'incite à poursuivre une politique ambitieuse en matière d'égalité de genre. À cette fin, je renforcerai l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes (IEFH) avec les ressources financières et humaines suffisantes pour qu'il puisse continuer à jouer un rôle central dans l'élaboration et la mise en œuvre des politiques de genre et qu'il puisse mettre en œuvre les mesures et actions que je prévois pendant cette législature. Je veillerai à ce que l'Institut puisse continuer à protéger et promouvoir de manière indépendante l'égalité de genre au sein du paysage d'organes et administrations publics de promotion de l'égalité et des droits humains. Je stimulerai la collaboration et la création de synergies entre les différentes instances, avec respect pour les compétences de chaque organisation et administration. Je stimulerai la composition équilibrée du conseil d'administration de l'Institut et la participation active de ses membres.

Je prévoirai en particulier des ressources complémentaires pour la recherche, les initiatives de sensibilisation et le développement des recommandations nécessaires afin de relever les défis croissants.

Je m'efforcerai également de renforcer la collaboration avec les parties prenantes et la société civile au sens large et de manière inclusive afin de parvenir à une politique d'égalité de genre portée par la société dans son ensemble. Je participerai activement à la Conférence Interministérielle Droits des femmes, lieu de concertation indispensable pour mener une politique coordonnée au niveau belge.

1. Violences basées sur le genre : la Convention d'Istanbul comme boussole

Comme prévu dans son accord, le Gouvernement fera de la lutte contre la violence de genre une priorité. La convention d'Istanbul sur la prévention et la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique servira de ligne directrice à cet égard. Elle sera menée dans tous les domaines par une approche intégrale, par une coopération active et en fournissant les ressources nécessaires.

En Belgique, 36% des femmes belges ont subi des violences physiques et/ou sexuelles de leur partenaire ancien ou actuel ou d'une autre personne¹ et près d'un·e Belge sur deux a déjà été exposé·e à au moins une forme

De vaststellingen mogen dan wel onbetwistbaar zijn, toch zullen we de strijd moeten aangaan tegen het in twijfel trekken van de verworvenheden/overwinningen in de strijd voor gelijkheid en vrouwenrechten en tegen de backlash.

Dit moedigt mij aan om een ambitieus gendergelijkheidsbeleid te voeren. Daartoe zal ik het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM) versterken met voldoende financiële en menselijke middelen, zodat het een centrale rol kan blijven spelen bij de ontwikkeling en uitvoering van het genderbeleid en het de maatregelen en acties die ik tijdens deze legislatuur voorzie, kan uitvoeren. Ik zal erover waken dat het Instituut de gendergelijkheid op een onafhankelijke manier kan blijven beschermen en bevorderen binnen het landschap van de publieke gelijkheids- en mensenrechtenorganen en -administraties. Ik zal de samenwerking en het creëren van synergien tussen de verschillende instellingen stimuleren, met respect voor de bevoegdheden van elke organisatie en administratie. Ik zal de evenwichtige samenstelling van de raad van bestuur van het Instituut en de actieve deelname van de leden stimuleren.

Ik zal in het bijzonder bijkomende middelen voorzien voor onderzoek, sensibiliseringsinitiatieven en de ontwikkeling van aanbevelingen die nodig zijn om de groeiende uitdagingen aan te kunnen gaan.

Ik zal ook proberen de samenwerking met de stakeholders en het maatschappelijk middenveld in de brede zin van het woord te versterken en inclusiever te maken om tot een gendergelijkheidsbeleid te komen dat door de samenleving als geheel wordt gedragen. Ik zal actief deelnemen aan de Interministeriële Conferentie over de Vrouwenrechten, een essentieel overlegforum om een gecoördineerd beleid op Belgisch niveau te kunnen voeren.

1. Gendergerelateerd geweld: de Conventie van Istanbul als kompas

Zoals voorzien in het regeerakkoord, zal de regering van de strijd tegen gendergerelateerd geweld een prioriteit maken. De Conventie van Istanbul inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld dient daarbij als leidraad. De strijd zal op alle vlakken gevoerd worden via een ketengerichte aanpak en een actieve samenwerking en de nodige middelen daarvoor zullen geleverd worden.

In België heeft 36% van de vrouwen te maken gehad met fysiek en/of seksueel geweld gepleegd door een voormalige of huidige partner of door iemand anders¹ en bijna een op de twee Belgen is al blootgesteld aan

de violence sexuelle. Les femmes et les jeunes sont surreprésenté·e·s parmi les victimes². Les femmes et jeunes filles handicapées sont confrontées à des situations préoccupantes de maltraitances et de violence, tant dans le cercle familial qu'en milieu institutionnel.

Les violences domestiques recouvrent tous les actes de violence physique, sexuelle, psychologique ou économique qui surviennent au sein de la famille ou du foyer ou entre des anciens ou actuels conjoints ou partenaires, indépendamment du fait que l'auteur de l'infraction partage ou a partagé le même domicile que la victime³.

Il existe un lien systémique entre la violence à l'encontre des femmes et une organisation historique de la société fondée sur la domination et la discrimination des femmes par les hommes, communément appelé le patriarcat, qui défavorise encore aujourd'hui de manière disproportionnée les femmes.

Les politiques en matière de violences à l'encontre des femmes doivent intégrer une analyse croisant les discriminations et appréhender l'intégralité des publics touchés par les violences, notamment les femmes seniors, en situation de prostitution, trans*, lesbiennes, bisexuelles ou migrantes, ainsi que les femmes appartenant à des minorités ethniques, telles que les femmes roms, et les femmes faisant usage de substances psychoactives. Les discriminations multiples doivent être prises en compte dans toutes les politiques de prévention et de lutte contre les violences.

Durant ce mandat, je m'engage à combattre toutes les formes de violence basée sur le genre à travers une action transversale au sein du Gouvernement. Je suivrai les recommandations du rapport du GREVIO, le groupe d'expert·e·s qui évalue l'État d'avancement de la mise en œuvre de la Convention d'Istanbul par la Belgique, publié en septembre 2020.

Ma priorité sera l'élaboration d'un ambitieux Plan d'Action National de lutte contre la violence basée sur le genre, conformément à la recommandation du

¹ Étude européenne du Bureau des droits fondamentaux de l'Union européenne (FRA).

² Étude d'Amnesty International Belgique et SOS Viol, en mars 2020.

³ Convention du Conseil de l'Europe sur la prévention et la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique, Istanbul, 2011.

minstens één vorm van seksueel geweld. Vrouwen en jongeren zijn oververtegenwoordigd onder de slachtoffers². Vrouwen en jonge meisjes met een handicap worden geconfronteerd met zorgwekkende situaties van misbruik en geweld, zowel familieverband als in institutionele omgevingen.

Onder huiselijk geweld vallen alle daden van fysiek, seksueel, psychologisch of economisch geweld die plaatsvinden binnen het gezin of het huishouden of tussen voormalige of huidige echtgenoten of partners, ongeacht of de dader van het misdrijf onder hetzelfde dak woont of woonde met het slachtoffer³.

Er bestaat een systemisch verband tussen het geweld tegen vrouwen en een historische organisatie van de samenleving op basis van dominantie en discriminatie van vrouwen door mannen, algemeen bekend als het patriarchaat, waardoor vrouwen ook vandaag nog onevenredig worden benadeeld.

Het beleid inzake geweld tegen vrouwen moet een kruisanalyse van de vormen van discriminatie bevatten en moet aandacht besteden aan alle groepen die te maken krijgen met geweld, onder meer oudere vrouwen, vrouwen in de prostitutie, transseksuele, lesbische, biseksuele of migrantenvrouwen, evenals vrouwen die behoren tot etnische minderheden, zoals Romavrouwen, en vrouwen die psychoactieve middelen gebruiken. Bij alle beleidsmaatregelen ter voorkoming en bestrijding van het geweld moet rekening worden gehouden met meervoudige vormen van discriminatie.

Tijdens dit mandaat zal ik me ten volle inzetten voor de bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld door middel van een transversale actie binnen de regering. Ik zal de aanbevelingen volgen van het in september 2020 gepubliceerde rapport van GREVIO, de expertengroep die de stand van zaken betreffende de uitvoering van het Verdrag van Istanbul door België beoordeelt.

Mijn prioriteit is het opstellen van een ambitieus Nationaal Actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld, overeenkomstig de

¹ Europese studie van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA).

² Studie van Amnesty International België en SOS Viol, maart 2020.

³ Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, Istanbul, 2011.

GREVIO aux autorités belges d'adopter un cadre conceptuel de référence partagé par l'ensemble des pouvoirs publics, et les lignes directrices d'intervention qui en découlent, en s'appuyant sur la Convention d'Istanbul.

Ce plan d'action permettra des avancées réelles en faveur de l'élimination des violences basées sur le genre. Afin de garantir la réussite de ce plan, j'attribuerai des moyens suffisants à sa mise en œuvre. Pour la préparation du plan, je suivrai les recommandations émises par les experts du GREVIO. J'associerai les différents ministres fédéraux concernés au processus (égalité des chances, justice, police, santé publique, asile et migration,...). Je veillerai à ce que ce plan soit complémentaire avec les plans déjà adoptés par les entités fédérées afin de mettre en place une coordination renforcée et une plus grande cohérence des politiques et des mesures aux différents niveaux du pouvoir. Je ferai également appel à l'expertise précieuse des associations, actrices et acteurs de terrain et services spécialisés. Les auditions réalisées par le Parlement au sein du comité d'avis pour l'émancipation sociale sur le sujet des "violences intrafamiliales, en particulier à l'égard des femmes et les enfants" alimenteront également ce plan.

L'adoption de Plan d'action national contre la violence basée sur le genre contribuera à garantir les droits des femmes dans tous les domaines de la vie en respectant enfin les engagements belges pris au niveau international : la Convention d'Istanbul, la Convention des Nations Unies sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes (CEDAW) et l'Examen périodique universel du Conseil des droits de l'Homme (ONU).

D'autres actions, en lien avec les recommandations du GREVIO, seront également menées. Je pense en priorité à ces différentes actions.

En concertation avec le Ministre de la Justice, la lutte contre les violences faites aux femmes sera une priorité pour les tribunaux, les professionnels ayant affaire aux victimes et/ou aux auteurs, à commencer par le

aanbeveling van GREVIO aan de Belgische autoriteiten om een conceptueel referentiekader aan te nemen dat door alle overheden wordt gedeeld, en de daaruit voortvloeiende interventierichtlijnen op basis van het Verdrag van Istanbul.

Dit actieplan zal het mogelijk maken reële vooruitgang te boeken bij het uitbannen van gendergerelateerd geweld. Om het welslagen van dit plan te waarborgen zal ik voldoende middelen uittrekken voor de implementatie ervan. Voor de voorbereiding van het plan zal ik de aanbevelingen van de GREVIO-experten volgen. Ik zal de verschillende betrokken federale ministers bij het proces betrekken (gelijke kansen, justitie, politie, volksgezondheid, asiel en migratie enz.). Ik zal ervoor zorgen dat dit plan een aanvulling vormt op de plannen die al zijn aangenomen door de gefedereerde entiteiten om een versterkte coördinatie en een grotere samenhang van de beleidslijnen en de maatregelen op de verschillende bestuursniveaus te bereiken. Ik zal ook een beroep doen op de waardevolle expertise van verenigingen, actoren op het terrein en gespecialiseerde diensten. Ook de hoorzittingen over het onderwerp 'intrafamiliaal geweld, met name tegen vrouwen en kinderen', door het Parlement georganiseerd binnen het Adviescomité voor Maatschappelijke Emancipatie zullen dit plan voeden.

De goedkeuring van een Nationaal Actieplan tegen gendergerelateerd geweld zal bijdragen tot het waarborgen van vrouwenrechten op alle levensdomeinen door eindelijk te voldoen aan de internationale verbintenissen van België: het Verdrag van Istanbul, het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen (CEDAW) en het Universeel Periodiek Onderzoek van de Mensenrechtenraad (VN).

Er zullen ook andere acties worden uitgevoerd, aansluitend op de aanbevelingen van GREVIO. Ik denk in de eerste plaats aan de volgende hiernavolgende acties.

In overleg met de minister van Justitie zal de strijd tegen geweld tegen vrouwen een prioriteit vormen voor de rechbanken. De professionals die met slachtoffers en/of daders omgaan, te beginnen met de magistraten,

magistrats, seront formés obligatoirement⁴, le recours aux mesures/peines alternatives pour les auteurs sera encouragé. Les mesures nécessaires seront prises pour garantir que le recours à la médiation pénale dans les cas de violences faites aux femmes repose sur le plein respect des droits, des besoins et de la sécurité des victimes.

Je reconnaîtrai les risques et conséquences dommageables auxquels sont exposés les enfants témoins de violences intrafamiliales. Ensemble avec le Ministre de la Justice, j'initierai une réflexion sur l'utilisation appropriée des dispositions légales qui permettent de réduire, de lever et/ou de soumettre à des garanties les droits de garde et de visite des agresseurs à chaque fois qu'une situation de violence est constatée. Les magistrats seront mis en garde quant à l'utilisation du concept d'aliénation parentale, à l'instar de la France et l'Italie.

Concernant la réforme et la modernisation du droit pénal, de la procédure pénale et du droit de l'exécution des peines, je m'assurerai qu'elles renforcent la lutte contre la violence basée sur le genre. L'accord de gouvernement prévoit d'ailleurs de recueillir les avis d'expert·e·s pour inscrire le féminicide dans le code pénal, afin de disposer des outils juridiques adéquats pour lutter contre les violences faites aux femmes.

En concertation avec le Secrétaire d'Etat à l'Asile et la Migration et la Ministre de la Justice, un changement de législation sera étudié pour que les enfants risquant d'être victime de mutilations génitales féminines et d'excision, ainsi que leurs parents, reçoivent une protection effective en Belgique.

---

⁴ Dans le secteur policier, affirmer à l'occasion du renouvellement du plan de sécurité nationale, l'objectif de la formation obligatoire des policiers de référence dans chaque zone de police et envisager la rédaction concertée au niveau fédéral de lignes directrices relatives au premier accueil des femmes victimes de violences; dans le secteur judiciaire, renforcer la formation initiale obligatoire et l'étendre aux violences sexuelles, et organiser la formation continue obligatoire des magistrats pertinents, dont, en priorité, les juges aux affaires familiales et les médiateurs.

dans le secteur de la santé, y compris les soins psychologiques, rendre obligatoire la formation initiale et continue des professionnels compétents et développer des lignes directrices générales en veillant à ce que les orientations données se conforment à la lecture des violences faites aux femmes promue par la Convention d'Istanbul.

zullen verplicht een opleiding krijgen⁴. Het gebruik van alternatieve maatregelen/straffen voor daders zal worden aangemoedigd. De nodige maatregelen zullen worden genomen om ervoor te zorgen dat het gebruik van bemiddeling in strafzaken in gevallen van geweld tegen vrouwen gebaseerd is op de volledige eerbiediging van de rechten, behoeften en de veiligheid van de slachtoffers.

Ik zal overgaan tot het erkennen van de risico's en schadelijke gevolgen waaraan kinderen die getuige zijn van intrafamiliaal geweld, worden blootgesteld. Samen met de minister van Justitie zal ik nadenken over het passende gebruik van de wettelijke bepalingen die het mogelijk maken om de voogdij- en bezoekrechten van geweldplegers te verminderen, op te heffen en/of aan voorwaarden te onderwerpen telkens als er een gewelddadige situatie wordt vastgesteld. Magistraten zullen worden gewaarschuwd met betrekking tot het toepassen van het concept van ouderverstoting, zoals in Frankrijk en Italië.

Wat de hervorming en modernisering van het strafrecht, het strafprocesrecht, en het strafuitvoeringsrecht betreft, zal ik ervoor zorgen dat deze de strijd tegen gendergerelateerd geweld versterken. Het regeerakkoord voorziet bovendien dat het advies van experten gevraagd zal worden omtrent de opname van feminicide in het strafwetboek, om zo over de geschikte juridische instrumenten te beschikken om het geweld tegen vrouwen te bestrijden.

In overleg met de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie en de Minister van Justitie zal een wetswijziging worden bestudeerd om ervoor te zorgen dat kinderen die het risico lopen het slachtoffer te worden van vrouwelijke genitale verminking en excisie, evenals hun ouders, effectieve bescherming krijgen in België.

---

⁴ in de politiesector, bij de vernieuwing van het Nationale Veiligheidsplan, de doelstelling bevestigen van een verplichte opleiding voor de referentiepolitieagenten in elke politiezone en overwegen om op federaal niveau in overleg richtlijnen op te stellen voor de eerste opvang van vrouwen die het slachtoffer zijn van geweld.

in de justitiële sector de verplichte basisopleiding versterken en uitbreiden tot seksueel geweld, en een verplichte bijscholing organiseren voor de betrokken magistraten, met inbegrip van, bij voorrang, familierechters en bemiddelaars.

in de gezondheidssector, met inbegrip van de psychologische zorg, de basisopleiding en de bijscholing van de bevoegde beroepsbeoefenaren verplicht stellen en algemene richtlijnen opstellen, waarbij erover moet worden gewaakt dat de gegeven beleidsoriëntaties in overeenstemming zijn met de interpretatie van geweld tegen vrouwen die door het Verdrag van Istanbul wordt voorgestaan.

Le rapport GREVIO rappelle que la Convention d'Istanbul exige avant tout que les lois et les procédures en matière d'asile et de séjour ne négligent pas la situation des femmes qui vivent dans une relation violente, qui sont victimes d'exploitation et de violence sexuelles ou qui subissent d'autres formes de violence fondée sur le genre. Je me concerterai avec le Secrétaire d'Etat à l'Asile et la Migration et avec le Ministre de la Justice, afin de mettre la Belgique en conformité avec l'article 59 de la Convention d'Istanbul.

Dans cette optique, je soutiendrai mon collègue en charge de l'Asile et de la Migration afin de s'assurer que que les tou·te·s les intervenant·e·s de la procédure d'asile qui seront en contact avec des demandeuses d'asile (Office des Étrangers, Fedasil, Commissariat général aux réfugiés et apatrides, Conseil du contentieux des étrangers) soient suffisamment formé·e·s aux discriminations et aux violences basées sur le genre.

En associant aussi le Ministre de l'Intérieur, nous veillerons à ce que toutes les victimes de violences de genre en Belgique aient accès à l'aide et à la protection dont elles ont besoin, quel que soit leur statut de séjour, conformément à l'article 1er de la Directive 2012/29/UE du 25 octobre 2012 établissant des normes minimales concernant les droits, le soutien et la protection des victimes de la criminalité et à l'article 59 de la Convention d'Istanbul.

En concertation avec la Ministre de l'Intérieur, je proposerai la mise en place de formations obligatoires à destination des agent·e·s de la police intégrée portant sur la prise en charge des victimes de violences de genre et des auteurs. Ces formations devront prendre en compte les besoins spécifiques des femmes et des filles en situation de handicap. Je renforcerai les procédures d'évaluation et de gestion des risques, notamment en y intégrant une perspective de genre.

J'attirerai l'attention de la Ministre de l'Intérieur sur l'augmentation des théories misogynes et antiféministes dans l'Union européenne, en lien avec l'idéologie d'extrême droite, comme décrit par Europol dans son dernier rapport annuel sur l'état du terrorisme. Parmi ces idéologies, je soulignerai particulièrement, auprès de la Ministre, la mouvance des "incels", les « célibataires involontaires », qui se considèrent comme étant injustement rejetés par la gent féminine qui aurait selon eux acquis trop de droits et perdu de vue leur « rôle premier ». La figure emblématique de ce mouvement est Elliot Rodgers qui a tué six personnes en Californie avant de se donner la mort.

In het GREVIO-verslag wordt eraan herinnerd dat het Verdrag van Istanbul in de eerste plaats vereist dat de asiel- en verblijfswetten en -procedures de situatie van vrouwen die in een gewelddadige relatie leven, die het slachtoffer zijn van seksuele uitbuizing en geweld of die het slachtoffer zijn van andere vormen van gendergerelateerd geweld, niet mogen veronachtzamen. Ik zal overleg plegen met de staatssecretaris voor Asiel en Migratie en met de minister van Justitie om ervoor te zorgen dat België artikel 59 van het Verdrag van Istanbul naleeft.

In dit opzicht zal ik mijn collega die verantwoordelijk is voor Asiel en Migratie steunen om ervoor te zorgen dat alle betrokkenen bij de asielprocedure die in contact komen met de asielzoeksters (Dienst Vreemdelingenzaken, Fedasil, Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen, Raad voor Vreemdelingenbetwistingen) voldoende zijn opgeleid op het vlak van discriminatie en gendergerelateerd geweld.

Door ook de minister van Binnenlandse Zaken erbij te betrekken, zullen we ervoor zorgen dat alle slachtoffers van gendergerelateerd geweld in België toegang krijgen tot de bijstand en bescherming die ze nodig hebben, ongeacht hun verblijfsstatus, in overeenstemming met artikel 1 van de richtlijn 2012/29/EU van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, alsook met artikel 59 van het Verdrag van Istanbul.

In overleg met de minister van Binnenlandse Zaken zal ik voorstellen een verplichte opleiding in te voeren voor agenten van de geïntegreerde politie over de opvang van slachtoffers van gendergerelateerd geweld en daders. Bij deze opleidingen moet rekening worden gehouden met de specifieke behoeften van vrouwen en jonge meisjes met een handicap. Ik zal de procedures voor risicotaxatie en -management versterken, onder meer door er een genderperspectief in op te nemen.

Ik zal de aandacht van de minister van Binnenlandse Zaken vestigen op de toename van misogyne en antifeministische theorieën in de Europese Unie, die verband houden met de extreemrechtse ideologie, zoals beschreven door Europol in zijn laatste jaarverslag over de toestand van het terrorisme. Ik wil de minister in het bijzonder wijzen op een van die ideologieën, namelijk de incel-beweging. Incel staat voor 'involuntary celibates' ofwel 'onvrijwillige alleenstaanden' die zichzelf ontrecht afgewezen achten door de vrouwelijke sekse, die volgens hen te veel rechten heeft verworven en haar 'primaire rol' uit het oog is verloren. Elliot Rodgers, die in Californië zes personen doodde en

Depuis des années, la Belgique est pointée du doigt pour ses données statistiques lacunaires. Les données disponibles sur les violences sont insatisfaisantes tant d'un point de vue qualitatif que quantitatif, elles manquent d'harmonisation entre les différentes entités productrices – en particulier entre la police et la justice, et ne font pas l'objet d'une diffusion accessible et récurrente au niveau fédéral. Je veillerai à remédier à cette lacune avec les Ministres concernés.

Je soutiendrai l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes (IEFH) qui a un rôle essentiel à jouer dans le cadre de la politique de lutte contre les violences basées sur le genre en raison de son expertise, de son rôle de coordination du plan d'action et de sa désignation officielle en tant qu'organe responsable de la coordination, de la mise en œuvre, du suivi et de l'évaluation des politiques et des mesures prises en Belgique dans le cadre de la Convention d'Istanbul.

Enfin, je réfléchirai à la mise en œuvre concrète de la Convention de l'OIT relative à l'élimination de la violence et du harcèlement dans le monde du travail (n°190), une fois que la Belgique aura ratifié celle-ci.

2. Une attention renforcée aux violences sexuelles

La violence sexuelle est une problématique grave qui se produit à grande échelle et qui touche principalement les femmes. L'étude européenne de la European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) a démontré que plus d'une femme sur trois a déjà été victime de violence sexuelle et/ou physique en Belgique. Amnesty International Belgique et SOS viol ont également révélé en mars 2020 des chiffres inquiétants en matière de viol et de violences sexuelles, entre les préjugés encore trop nombreux sur les causes de ces violences à un manque de protection des victimes. En Belgique, en 2017, la police a dénombré pas moins de 3.655 plaintes pour attentat à la pudeur et 3.285 plaintes pour viol. Il ne s'agit toutefois que d'une partie des chiffres réels vu que seuls 7,2% des délits sexuels sont signalés à la police. Je m'efforcerai d'assurer une prise en charge optimale des victimes de violences sexuelles et développerai, d'ici 2024, un réseau de 10 Centres de Prise en charge des Violences Sexuelles et un Centre d'Expertise Violences Sexuelles au sein de l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes. Pour ce faire, les décisions prises par le Conseil des ministres les 16 mai et 13 juin 2020, y compris les accords financiers pris à ce sujet, seront mises en œuvre. Les Centres de Prise en charge des Violences Sexuelles sont au cœur d'une approche plus

daarna zelfmoord pleegde, is een van de symboolfiguren van deze beweging.

België wordt sinds jaren met de vinger gewezen om wille van zijn gebrekkige statistische gegevens. De beschikbare gegevens over geweld zijn zowel kwalitatief als kwantitatief ontoereikend, ze zijn niet geharmoniseerd tussen de verschillende entiteiten die ze opstellen – in het bijzonder tussen de politie en justitie – en worden niet op toegankelijke en regelmatige wijze verspreid op federaal niveau. Ik zal samen met de betrokken ministers deze tekortkoming verhelpen.

Ik zal het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM) ondersteunen. Het Instituut heeft een essentiële rol te spelen in het beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld vanwege zijn deskundigheid, zijn rol bij de coördinatie van het actieplan en zijn officiële aanwijzing als het orgaan dat verantwoordelijk is voor de coördinatie, uitvoering, controle en evaluatie van het beleid en de maatregelen die in België worden genomen in het kader van het Verdrag van Istanbul.

Tot slot zal ik nadenken over de concrete uitvoering van het IAO-verdrag inzake de uitbanning van geweld en pesterijen op het werk (nr. 190), zodra België dit heeft geratificeerd. Meer aandacht voor seksueel geweld.

2. Meer aandacht voor seksueel geweld

Seksueel geweld is een ernstige problematiek die op grote schaal voorkomt en voornamelijk vrouwen treft. Zo blijkt uit Europees onderzoek van het Fundamental Rights Agency (FRA) van de Europese Unie dat meer dan 1 op 3 vrouwen in België reeds slachtoffer is geworden van seksueel en/of fysiek geweld. Amnesty International België en SOS Viol hebben in maart 2020 ook verontrustende cijfers over verkrachting en seksueel geweld aan het licht gebracht, variërend van het teveel aan vooroordelen over de oorzaken van dergelijk geweld tot een gebrek aan bescherming voor de slachtoffers. In België werden er in 2017 maar liefst 3.655 klachten over aanranding en 3.285 klachten over verkrachting bij de politie ingediend. Dit is echter slechts een fractie van de werkelijke cijfers aangezien slechts 7,2% van de seksuele misdrijven bij de politie worden aangegeven. Ik zal streven naar een optimale zorg voor slachtoffers van seksueel geweld en voorzie tegen 2024 een gebiedsdekkend systeem van 10 volledig uitgebouwde Zorgcentra na Seksueel Geweld en een Expertisecentrum Seksueel Geweld binnen het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Hiervoor zullen de beslissingen van de Ministerraad van 16 mei 2020 en van de Ministerraad van 13 juni 2020, inclusief bijhorende financiële afspraken, uitgevoerd

large de la violence sexuelle dans la société. Nous opérerons une intégration structurelle des centres de soins dans le domaine de la justice, de la santé publique, de la police et de l'égalité des chances. Je m'efforcerai également d'assurer une validation légale et administrative du modèle des Centres de Prise en charge des Violences Sexuelles. Ces Centres doivent coordonner leur travail avec celui des associations qui travaillent sur le terrain pour lutter contre les violences faites aux femmes.

Les lignes de chat violences sexuelles seront soutenues et pérennisées.

Mon approche en matière de violences sexuelles se veut intersectionnelle, tenant compte des facteurs de discrimination croisés.

Je stimulerai une collaboration active entre l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes et les acteurs concernés dans les domaines de la justice, la police et la santé publique, ainsi qu'avec les acteurs de terrain et la société civile.

3. Lutte contre le sexismme en ligne et hors ligne

La lutte contre les discriminations et délits et de haine (également en ligne) sera reprise dans le prochain plan national de sécurité. Nous supprimerons également l'inégalité des poursuites des différents types de délits haineux.

Le Gouvernement mènera une politique active en matière d'égalité des genres et une politique volontariste qui s'attaquera aux déséquilibres structurels et historiques. Son monitoring sera renforcé.

Une femme sur quatre dans l'Union européenne a déjà été confrontée à des remarques sexuellement suggestives perçues comme menaçantes ou offensantes et 80 à 90% des victimes de vengeance pornographique sont des femmes. Les comportements sexistes ne sont pas innocents et ils ont des conséquences profondes. Le sexismme perpétue les inégalités de genre, entrave le développement du plein potentiel des personnes et ralentit les évolutions sociales positives. Les victimes individuelles subissent souvent des préjugés physiques, psychologiques, sexuels ou socio-économiques. Les victimes de la haine sexiste en ligne et de la vengeance pornographique ont tendance à s'autocensurer. Elles vont moins ou plus du tout en ligne, ce qui restreint leur droit à la liberté d'expression et impose des limites à leurs possibilités de s'organiser socialement, politiquement ou économiquement.

worden. De Zorgcentra na Seksueel Geweld vormen de kern van een bredere aanpak van seksueel geweld in de samenleving. We realiseren een structurele inbedding van de zorgcentra binnen de beleidsdomeinen justitie, volksgezondheid, politie en gelijke kansen. Ik zal ook werken aan de wettelijke en administratieve validatie van het model van de Zorgcentra na Seksueel Geweld. Deze centra moeten hun werkzaamheden coördineren met die van de verenigingen die op het terrein aan de slag zijn op het gebied van de bestrijding van geweld tegen vrouwen.

De chatlijnen over seksueel geweld zullen worden ondersteund en bestendigd.

Mijn benadering van seksueel geweld is bedoeld als intersectioneel, rekening gehoudend met meervoudige factoren van discriminatie.

Ik zal een actieve samenwerking stimuleren tussen het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen en de betrokken actoren op het gebied van justitie, politie en volksgezondheid, alsmede met actoren uit het terrein en het maatschappelijk middenveld.

3. De strijd tegen seksisme, on- en offline

De strijd tegen discriminatie- en haatmisdrijven (ook online) wordt opgenomen in het volgende Nationaal Veiligheidsplan. We werken ook de ongelijke vervolging van verschillende soorten haatmisdrijven weg.

De overheid zal een actieve genderpolitiek voeren en een voluntaristisch genderbeleid dat structurele en historische onevenwichten aanpakt. De monitoring hiervan wordt versterkt.

Een op de vier vrouwen in de Europese Unie is al geconfronteerd met seksueel suggestieve opmerkingen die als bedreigend of beledigend worden ervaren en 80 tot 90% van de slachtoffers van wraakporno zijn vrouwen. Seksistisch gedrag is niet onschuldig en heeft verregaande gevolgen. Seksisme houdt genderongelijkheid in stand, verhindert de ontwikkeling van het volledige potentieel van mensen en remt positieve maatschappelijke evoluties af. Individuele slachtoffers ervan ondervinden vaak fysieke, psychologische, seksuele of socio-economische schade. De slachtoffers van online seksistische haat en wraakporno zijn geneigd zichzelf te censureren. Ze gaan minder of helemaal niet meer online, wat hun recht op vrijheid van meningsuiting beperkt en hun mogelijkheden om zich sociaal, politieke of economisch te organiseren beperkt.

Le confinement imposé en vue de combattre la pandémie de COVID-19 a une fois encore montré l'importance d'aborder ces problèmes de manière ferme et structurelle. Le harcèlement sexuel commis dans la rue a augmenté, peut-être en raison de la combinaison entre une solitude accrue et un contrôle social réduit suite à la présence insuffisante de personnes dans l'espace public. L'augmentation du stress, du temps libre, des sextos et de l'utilisation d'internet et des médias sociaux en période de confinement a entraîné une augmentation de la cyber-violence basée sur le genre, et plus particulièrement de la vengeance pornographique.

J'intensifierai la lutte contre le sexismme et la vengeance pornographique, notamment en stimulant l'amélioration et la systématisation de l'enregistrement des plaintes par la police, et en mettant l'accent sur l'information et la sensibilisation du grand public et de tous les acteurs concernés.

Je contribuerai à l'inclusion des délits et discours de haine sexistes dans le prochain plan national de sécurité et à l'élimination de l'inégalité des poursuites des différents types de délits et de discours de haine en adaptant l'article 150 de la Constitution afin que les discours de haine sexistes puissent être combattus de la même manière que les discours de haine racistes.

4. Égalité de genre dans les sphères professionnelles et privées

L'égalité de genre sur le marché du travail est une condition essentielle pour offrir les mêmes opportunités aux femmes et aux hommes et leur permettre d'avoir une autonomie financière. Chacun·e doit pouvoir trouver sa place dans la sphère professionnelle à la hauteur de ses compétences, indépendamment de son genre. En 2019, le taux d'emploi des femmes n'était que de 66,5%, alors que le taux d'emploi des hommes était de 74,5%. Leurs pensions étaient globalement plus basses (989 € bruts/mois) que celles des hommes (1.244 €) et elles représentaient près de 69% des personnes en congé parental. Fin 2018, les femmes représentaient 53,4% des bénéficiaires du revenu d'intégration sociale. Leur risque de pauvreté était légèrement plus élevé que celui des hommes (20,9%, contre 19%), et nettement supérieur (49,7%) pour les ménages monoparentaux dont plus de 80% ont des femmes à leur tête. Ces difficultés d'accès au marché de l'emploi sont encore accrues pour les femmes victimes d'autres discriminations : validisme, racisme, afro/négrophobie, islamophobie, antisémitisme, xénophobie, lesbophobie, grossophobie, etc. Les femmes Roms sont également un public particulièrement rejeté sur le marché de l'emploi.

De *lockdown* om de COVID-19 pandemie te bestrijden toonde nogmaals het belang aan van een kordate en structurele aanpak van deze problemen. Seksistische straatintimidatie nam toe, mogelijk door de combinatie van toegenomen eenzaamheid en verminderde sociale controle doordat er onvoldoende mensen op straat waren. De toename van stress, vrije tijd, sexting en het gebruik van internet en sociale media in tijden van lockdown leidde dan weer tot een toename van digitaal gendergeweld, in het bijzonder van wraakporno.

Ik zal de strijd tegen sexismme en wraakporno verder opdrijven, onder andere via een betere, systematische politieke registratie en het inzetten op informatie en sensibilisering van het grote publiek en alle betrokken actoren.

Ik zal meewerken aan de opname van seksistische haatmisdriven en haatspraak in het volgende Nationaal Veiligheidsplan en aan het wegwerken van de ongelijke vervolging van verschillende soorten haatmisdriven en haatspraak via de aanpassing van artikel 150 van de Grondwet zodat seksistische haatspraak op dezelfde manier als racistische haatspraak kan bestreden worden.

4. Gendergelijkheid thuis en op het werk

Gendergelijkheid op de arbeidsmarkt is een essentiële voorwaarde om vrouwen en mannen gelijke kansen te geven en hen toe te staan financieel onafhankelijk te zijn. Iedereen moet in staat zijn om zijn of haar plaats te vinden in de professionele sfeer in overeenstemming met zijn of haar vaardigheden, ongeacht je gender. In 2019 was de werkzaamheidsgraad van vrouwen maar 66,5%, terwijl die van mannen 74,5% was. Hun pensioenen waren over het algemeen lager (€ 989 bruto/maand) dan die van mannen (€ 1.244) en zij vertegenwoordigden bijna 69% van de personen in ouderschapsverlof. Eind 2018 was 53,4% van de begunstigden van een leefloon een vrouw. Het armoederisico van vrouwen was iets hoger dan dat van mannen (20,9% tegenover 19%), en aanzienlijk hoger (49,7%) voor eenouder gezinnen, die in meer dan 80% van de gevallen een vrouw als gezinshoofd hebben. Deze moeilijkheden bij de toegang tot de arbeidsmarkt zijn nog acuter voor vrouwen die het slachtoffer zijn van andere vormen van discriminatie: validisme, racisme, afro-/negrofobie, islamofobie, antisemitisme, xenofobie, lesbofobie, fatshaming enz. Romavrouwen vormen ook een bijzonder verstoten groep op de arbeidsmarkt.

D'après le monitoring annuel de l'Institut, l'écart salarial entre femmes et hommes était de 23,7% pour le salaire annuel brut moyen et de 9,6% pour le salaire annuel brut moyen après correction pour la durée de travail, en équivalents temps plein.

Les métiers dits féminins sont moins bien rémunérés. La crise sanitaire a pourtant démontré qu'elles étaient surreprésentées dans les métiers essentiels de première ligne.

Stimuler l'égalité des femmes et des hommes sur le marché du travail contribue à l'engagement du gouvernement de lever les obstacles à l'emploi pour atteindre un taux d'emploi de 80% d'ici 2030. Pour ce faire, il est important d'effectuer des ventilations supplémentaires à la ventilation femmes-hommes : par exemple, de plus grands gains sont à trouver chez les femmes peu diplômées (et encore plus pour les femmes peu diplômées issues de l'immigration) ou en situation de handicap.

La situation familiale a un impact majeur sur les possibilités d'entrer et de se maintenir sur le marché du travail. Il existe un déséquilibre entre les hommes et les femmes dans la répartition du travail rémunéré à l'extérieur du foyer et du travail non rémunéré à l'intérieur du foyer. En Belgique, selon une étude de l'IEFH, ce déséquilibre représente 1 heure et 20 minutes de travail domestique en plus par jour pour les femmes. D'après une enquête de Sciensano⁵, les femmes sont surreprésentées parmi les personnes qui aident ou soignent à titre non professionnel une ou plusieurs personnes souffrant de maladies de longue durée, de maladies chroniques ou de handicaps (comme les aidants proches). Les tâches de soins non-rémunérées permettent aux familles, aux communautés et aux entreprises de continuer à fonctionner et représentent une contribution invisible à l'économie mondiale avec 12,5 milliards d'heures de travail de soin non-rémunéré chaque jour⁶. Les conséquences de tout cela se reflètent notamment dans le régime de travail : 43,6% des salariées travaillent à temps partiel contre seulement 11,8% des salariés masculins.

Volgens de jaarlijkse monitoring van het Instituut is er een loonkloof van 23,7% voor het gemiddeld brutojaarloon en van 9,6% voor het gemiddeld brutojaarloon na correctie voor arbeidsduur, in voltijdse equivalenten.

Zogenaamde vrouwenbanen worden minder goed betaald. De gezondheidscrisis heeft echter aangetoond dat vrouwen oververtegenwoordigd zijn in essentiële eerstelijnsberoepen.

Het stimuleren van de gelijkheid van vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt draagt bij aan de verbintenis van de regering om de belemmeringen voor de tewerkstelling weg te nemen om zo tegen 2030 een tewerkstellingsgraad van 80% te bereiken. Daartoe is het belangrijk om naast de uitsplitsing vrouwen-mannen nog extra uitsplitsingen uit te voeren: zo is er bijvoorbeeld meer vooruitgang te boeken bij vrouwen met een laag opleidingsniveau (en nog meer bij vrouwen met een laag opleidingsniveau met een migratieachtergrond) of in een situatie van handicap.

De thuissituatie heeft ook een grote impact op de mogelijkheden om tot de arbeidsmarkt toe te treden en vrij te kunnen kiezen welke positie men daar wil innemen. Er bestaat namelijk een onevenwicht tussen mannen en vrouwen in de verdeling van betaald werk buitenshuis en onbetaald werk binnenshuis. In België komt dat volgens een studie van het Instituut neer op 1 uur en 20 minuten meer huishoudelijk werk per (week)dag voor vrouwen. Volgens een enquête van Sciensano⁵ zijn vrouwen oververtegenwoordigd onder de personen die niet-beroepsmaatig instaan voor hulp of verzorging van één of meerdere personen met langdurige ziekten, chronische aandoeningen of handicaps (zoals mantelzorgers). Onbetaald zorgwerk houdt gezinnen, samenlevingen en bedrijven draaiende en vertegenwoordigt een onzichtbare bijdrage aan de wereldeconomie van ten minste 10,8 biljoen dollar per jaar⁶. De gevolgen hiervan zien we onder andere in het werkregime: 43,6% van de vrouwelijke loontrekenden werkt deeltijds tegenover slechts 11,8% van de mannelijke loontrekenden.

⁵ Sciensano, «Enquête de santé 2013. Rapport 4 : Environnement physique et sociale», 2015 : https://his.wiv-isb.be/fr/Documents%20partages/IC_FR_2013.pdf

⁶ Oxfam, "Celles qui comptent. Reconnaître la contribution considérable des femmes à l'économie pour combattre les inégalités."

⁵ Sciensano, 'Gezondheidsenquête 2013. Rapport 4: Fysieke en sociale omgeving', 2015: https://his.wiv-isb.be/nl/Gedeelde%20%20documenten/IC_NL_2013.pdf

⁶ Oxfam, "Time to care. Unpaid and underpaid care work and the global inequality crisis"

Ce travail gratuit repose sur l'idée que les femmes auraient des aptitudes innées pour les tâches domestiques. Cela a été particulièrement visible pendant la crise, où des entreprises ont trouvé normal de demander à des femmes de coudre des masques bénévolement alors que le reste de la chaîne de production était rémunérée.

Les femmes sont confrontées au plafond de verre, qui les empêche d'accéder à des fonctions de top management, mais aussi au phénomène du plancher collant, qui les maintient dans des fonctions moins rémunératrices, plus pénibles et avec de moins bonnes perspectives de carrière dès leur arrivée sur le marché du travail. Ces phénomènes sont liés à des inégalités structurelles, à la répartition inégale des charges ménagères et familiales et à des stéréotypes sur les aptitudes des femmes et des hommes qui doivent être combattus.

Ainsi, l'IEFH a constaté en 2017 que 31% des entreprises n'avaient pas encore respecté le quota légal d'au moins un tiers de membres du genre sous-représenté au sein des conseils d'administration des entreprises cotées en bourse et des entreprises publiques autonomes, et que deux tiers des comités de direction étaient composés exclusivement d'hommes ou ne comptaient qu'une seule femme.

En 2017, les femmes représentaient 52,6% du personnel de la fonction publique fédérale, mais elles ne représentaient que 11,1% des postes de management les plus élevés (niveau N) des SPF et des SPP et 19,7% du deuxième niveau le plus élevé (niveau N-1).

Je m'engage à promouvoir l'égalité de genre dans les sphères professionnelle et privée. Je lutterai contre les stéréotypes et discrimination basée sur le genre et contre le harcèlement sexuel sur le lieu de travail, entre autres via la sensibilisation des employeur·se·s et des victimes potentielles.

Je stimulerai la représentation des femmes dans les conseils d'administration via la sensibilisation et le monitoring liés à la Loi Quotas. Avec mes collègues concernés au gouvernement, j'examinerai la possibilité d'adopter des dispositions contraignantes pour accroître la représentation des femmes dans les comités de direction des entreprises. Avec ma collègue en charge de la Fonction publique, je veillerai au respect du cadre réglementaire concernant la présence des femmes aux deux premiers niveaux de la hiérarchie et j'entreprendrai des actions pour stimuler l'équilibre

Dit onbetaalde werk is gebaseerd op het idee dat vrouwen een aangeboren aanleg hebben voor huishoudelijke taken. Dit was bijzonder goed zichtbaar tijdens de crisis, toen ondernemingen het normaal vonden om vrouwen te vragen vrijwillig mondmaskers te naaien, en dit terwijl de rest van de productieketen werd betaald.

Vrouwen worden geconfronteerd met het glazen plafond, waardoor ze geen toegang hebben tot topmanagementposities, maar ook met het fenomeen van de kleverige vloer, waardoor ze van bij hun intrede op de arbeidsmarkt vast komen te zitten in slechter betaalde, lastigere jobs met slechtere carrièrevooruitzichten. Deze fenomenen houden verband met structurele ongelijkheden, de ongelijke verdeling van huishoudelijke en familiale verplichtingen en stereotypen over de capaciteiten van vrouwen en mannen, waartegen we ten strijde moeten trekken.

Zo stelde het Instituut in 2017 vast dat 31% van de bedrijven de wettelijke quota van ten minste één derde leden van het minder vertegenwoordigde geslacht in bestuursraden van beursgenoteerde bedrijven en autonome overheidsbedrijven niet respecteerde en dat twee derde van de directiecomités uitsluitend uit mannen bestond of maar één vrouw telde.

In 2017 maakten vrouwen 52,6% uit van de personeelsleden van het federaal openbaar ambt, maar maakten ze slechts 11,1% uit van de hoogste managementfuncties (niveau N) van de FOD's en POD's en 19,7% van het tweede hoogste niveau (niveau N-1).

Ik engageer me om de gendergelijkheid thuis en op het werk te bevorderen. Ik zal stereotypen, discriminatie op basis van geslacht en gender en seksuele intimidatie op de werkvloer bestrijden, onder andere via de sensibilisering van werkgevers en werkgeefsters en van mogelijke slachtoffers.

Ik zal de vertegenwoordiging van vrouwen binnen de raden van bestuur stimuleren via de sensibilisering en monitoring van de Quotawet. Samen met mijn betrokken collega's in de regering zal ik de mogelijkheid onderzoeken om bindende bepalingen vast te stellen om de vertegenwoordiging van vrouwen in de directiecomités van bedrijven te vergroten. Samen met mijn collega die verantwoordelijk is voor Ambtenarenzaken zal ik ervoor zorgen dat het regelgevende kader betreffende de aanwezigheid van vrouwen op de eerste twee niveaus van de hiërarchie

entre femmes et hommes au sein des administrations et entreprises publiques fédérales, avec attention particulière pour les postes de management. Avec mon collègue en charge des Indépendants et des PME, je stimulerai l'entrepreneuriat féminin en ce compris l'handipreneuriat qui demande des modalités spécifiques.

En collaboration avec mon collègue en charge de l'Emploi, j'adopterai des mesures complémentaires pour rendre plus efficace la loi du 22 avril 2012 visant à lutter contre l'écart salarial entre hommes et femmes, en s'inspirant de l'avis de l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes concernant l'efficacité et l'efficience de cette loi.

Je veillerai avec ma collègue en charge des Pensions à ce que les réformes prennent en compte les obstacles et inégalités rencontrés par les femmes tout au long de leurs carrières et tenterai de les réduire autant que possible. Il est essentiel d'éviter que les réformes des pensions renforcent les inégalités entre femmes et hommes et contribuent à l'écart des pensions. Entre autres dans la définition des conditions d'accès à la pension, il faut tenir compte du rôle important que jouent les personnes (majoritairement des femmes) qui prennent en charge des soins aux autres et qui interrompent souvent leur carrière ou diminuent leur temps de travail afin de rendre un service essentiel au fonctionnement de notre société.

J'investirai également dans un équilibre viable entre vie privée et vie professionnelle, en collaborant à la transposition de la directive européenne Work-Life Balance 2019/1158 qui demande entre autres l'attribution de droits et d'une protection supplémentaires aux travailleurs et travailleuses qui s'engagent dans un système de congé.

Je participerai au développement d'un système cohérent en ce qui concerne les congés thématiques et l'interruption de carrière.

Le congé de naissance sera prolongé de 10 à 20 jours. C'est une mesure qui permettra aux co-parents de prendre la place qui leur revient : les inégalités dans la répartition des tâches liées aux soins donnés à l'enfant se forment dès le berceau. Je veillerai à ce que tou·te·s les travailleur·euse·s puissent effectivement exercer leur droit (par exemple, les intérimaires et les personnes sous contrat temporaire de courte durée). J'analyserai la possibilité de rendre ce congé obligatoire. Une attention particulière sera accordée aux familles monoparentales,

wordt gerespecteerd en zal ik acties ondernemen om het evenwicht tussen vrouwen en mannen in de federale besturen en overheidsbedrijven te stimuleren, met bijzondere aandacht voor de managementposities. Samen met mijn collega die verantwoordelijk is voor de Zelfstandigen en de Kmo's zal ik het vrouwelijk ondernemerschap stimuleren, met inbegrip van het ondernemerschap van mensen met een handicap, dat om specifieke regelingen vraagt.

Samen met mijn collega verantwoordelijk voor Werk, zal ik aanvullende maatregelen nemen om de wet van 22 april 2012 ter bestrijding van de loonkloof tussen mannen en vrouwen werkzamer te maken, waarbij we ons zullen inspireren op het advies van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen betreffende de doeltreffendheid en de efficiëntie van deze wet.

Ik zal er samen met mijn collega die verantwoordelijk is voor de Pensioenen voor zorgen dat bij de hervormingen rekening wordt gehouden met de obstakels en ongelijkheden waarmee vrouwen tijdens hun hele loopbaan worden geconfronteerd en ik zal proberen om die ongelijkheden zoveel mogelijk terug te dringen. Het is van essentieel belang te voorkomen dat de pensioenhervormingen de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen versterken en bijdragen aan de pensioenkloof. Bij het vaststellen van de voorwaarden voor toegang tot het pensioen moet onder meer rekening worden gehouden met de belangrijke rol van degenen (meestal vrouwen) die voor anderen zorgen en die vaak hun loopbaan onderbreken of hun werktijd verkorten om een dienst te verlenen die essentieel is voor het functioneren van onze samenleving.

Ik zal eveneens investeren in een werkbaar balans tussen het privé- en professioneel leven, door bij te dragen aan de omzetting van de Europese Work-Life Balance richtlijn 2019/1158 die onder andere de bijkomende toekenning vereist van rechten en bescherming aan werknelmers en werkneemsters die een verloftsel opnemen.

Ik zal deelnemen aan de uitwerking van een samenhangend stelsel van thematische verloven en loopbaanonderbreking.

Het geboorteverlof zal stapsgewijs uitgebreid worden van 10 naar 20 dagen. Dit betreft een maatregel die het mogelijk zal maken dat de co-ouders hun rechtmatige plaats innemen: ongelijkheden in de verdeling van taken met betrekking tot de zorg voor het kind ontstaan van bij de wieg. Ik zal ervoor zorgen dat alle werknemers dit recht daadwerkelijk kunnen uitoefenen (ik denk daarbij aan uitzendkrachten en mensen met een tijdelijke overeenkomst van korte duur). Ik zal de mogelijkheid onderzoeken om dit verlof verplicht te maken.

dont 83% sont constituées d'une femme et d'un ou plusieurs enfants en Belgique⁷.

Je soutiendrai la Ministre en charge de la Lutte contre la pauvreté dans la mise en œuvre des recommandations de la Cour des comptes concernant le SECAL afin d'accélérer le soutien en cas de non-paiement. Le SECAL est un service essentiel qui doit être pérennisé, stabilisé et étendu.

Par ailleurs, lorsque l'ex-conjoint s'est rendu insolvable, de nombreuses femmes avec enfants se retrouvent seules à devoir rembourser des dettes contractées pendant la vie commune ; une charge économique qui pèse d'autant plus lourd pour les ménages à un seul revenu, d'autant plus en l'absence de revenus ou baisse de revenus due à l'arrêt de l'activité économique liée aux mesures de lutte contre le covid-19. Avec les Ministres concernés, j'étudierai la possibilité d'annuler les dettes contractées par l'ex-conjoint.

Au-delà des inégalités de revenus entre femmes et hommes qui sont déjà largement documentées, des inégalités de patrimoine et de capital sont également en jeu. En France, ces inégalités de capital entre femmes et hommes sont passées de 9% en 1998 à 16% en 2015, alors que dans le même temps les inégalités de revenus baissaient. Ceci s'explique par plusieurs éléments : des métiers occupés par les femmes moins rémunérés, la part importante de postes à temps partiel chez les femmes (due à une répartition inégale du travail domestique), des différences de traitement lors de l'héritage et des processus inégalitaires lors des séparations. D'après une étude basée sur les données de 3 000 Belges, les femmes âgées de 35 à 49 ans épargnent moins souvent que les hommes (56 % contre 62 %) et disposent de beaucoup moins de produits financiers (24 % contre 35 %). Ceci est en partie dû à un manque de ressources financières : 35 % des femmes entre 35 et 49 ans n'ont pas de réserves d'épargne et 43 % n'ont jamais ou rarement d'argent à la fin du mois.

Ces pourcentages sont remarquablement plus élevés que pour les hommes appartenant à la même catégorie d'âge. Je commanderai une étude sur les inégalités de patrimoine en Belgique afin d'en poser un constat large et de proposer des recommandations, par exemple vis-à-vis des professionnel·le·s de la justice afin qu'els aient une attention particulière à ces mécanismes.

⁷ <http://www.iddweb.eu/docs/Monoparentales.pdf>

Bijzondere aandacht zal uitgaan naar eenoudergezinnen, waarvan in België 83% bestaat uit een vrouw en één of meer kinderen⁷.

Ik zal de minister die verantwoordelijk is voor de Armoedebestrijding steunen bij de uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof met betrekking tot de DAVO om de steun bij niet-betaling te bespoedigen. De DAVO is een essentiële dienst die moet worden bestendigd, gestabiliseerd en uitgebreid.

Bovendien moeten veel vrouwen met kinderen, wanneer de ex-echtgenoot insolvable is geworden, in hun eentje de schulden afbetalen die zij tijdens hun leven samen zijn aangegaan, een economische last die des te zwaarder is voor huishoudens met één enkel inkomen, vooral wanneer dat inkomen wegvalt of daalt als gevolg van de stopzetting van de economische activiteit die verband houdt met maatregelen ter bestrijding van COVID-19. Samen met de betrokken ministers zal ik de mogelijkheid onderzoeken om de schulden die zijn aangegaan door de ex-echtgenoot kwijt te schelden.

Naast de inkomensverschillen tussen vrouwen en mannen, die al ruimschoots gedocumenteerd zijn, moeten ook ongelijkheden in vermogen en kapitaal in rekening gebracht worden. In Frankrijk zijn deze kapitaalongelijkheden tussen vrouwen en mannen toegenomen van 9% in 1998 tot 16% in 2015, en dat terwijl tegelijkertijd de inkomensongelijkheid is afgangen. Dit kan worden verklaard door verschillende factoren: lager betaalde banen van vrouwen, het hoge percentage van deeltijdbanden bij vrouwen (als gevolg van een ongelijke verdeling van huishoudelijk werk), verschillen in behandeling bij erfenissen en ongelijkheid bevorderende processen bij scheidingen. Volgens een studie op basis van gegevens van 3.000 Belgen sparen vrouwen tussen 35 en 49 jaar minder vaak dan mannen (56% versus 62%) en hebben ze veel minder financiële producten (24% versus 35%). Dit is deels te wijten aan een gebrek aan financiële middelen: 35% van de vrouwen tussen 35 en 49 jaar heeft geen spaarreserve en 43% beschikt zelden of nooit over geld aan het eind van de maand.

Deze percentages zijn opmerkelijk hoger dan voor mannen in dezelfde leeftijdscategorie. Ik zal een studie laten uitvoeren naar de vermogensongelijkheden in België om uitgebreide vaststellingen te kunnen doen en aanbevelingen uit te brengen, bijvoorbeeld ten aanzien van de beroepsbeoefenaren van justitie, zodat zij bijzonder alert zouden zijn voor deze mechanismen.

⁷ <http://www.iddweb.eu/docs/Monoparentales.pdf>

5. Égalité de genre et santé

Garantir les droits sexuels et reproductifs de l'ensemble de la population est un moyen d'assurer l'égalité de genres en santé. La santé sexuelle et les droits sexuels et reproductifs doivent être assurés dans toutes les catégories sociales, à tous les âges, pour tous les genres. Cela passe par le renforcement de la prévention, de l'information (IVG, contraception) par un accueil adapté (renforcement des centres de planning familiaux) et des soins de santé de qualité et accessibles (financièrement mais aussi en supprimant au maximum les barrières administratives).

Les femmes portent la charge mentale, financière et physique de la contraception. Une femme sur dix qui ne prend pas de contraceptif le justifie par le coût. L'accord de gouvernement prévoit la suppression des barrières entravant le recours à la contraception. Je soutiendrai le Ministre de la Santé dans l'implémentation de ces mesures.

Les hommes comme les femmes doivent être mieux informés des méthodes contraceptives existantes, tant masculines que féminines. Le public 25-35 ans doit faire l'objet d'une attention particulière⁸. Le développement de nouveaux contraceptifs masculins et féminins doit être encouragé.

L'accès à l'IVG, tel que le prévoit la législation, doit être garanti.

Je veillerai à ce qu'une politique de bienveillance obstétricale soit déployée en Belgique en m'appuyant sur les recommandations du rapport du Sénat portant sur la question.

En Belgique, il n'existe pas encore de loi pour interdire ou autoriser la stérilisation, elle est du ressort du médecin et non du juge. Les femmes placées en institution peuvent encore subir des stérilisations eugéniques, selon un rapport d'Unia⁹ tandis que des femmes souhaitant être stérilisées se voient régulièrement opposer un refus. Je proposerai que la législation en la matière soit étudiée et adaptée en fonction.

---

⁸ Mémorandum de la commission d'évaluation IVG.

5. Gendergelijkheid en gezondheid

Het waarborgen van de seksuele en reproductieve rechten van de hele bevolking is een middel om de gendergelijkheid van mannen en vrouwen op gezondheidsvlak te waarborgen. De seksuele gezondheid en seksuele en reproductieve rechten moeten in alle sociale categorieën, op alle leeftijden, voor alle genders worden gewaarborgd. Het gaat hierbij om versterking van preventie, voorlichting (vrijwillige zwangerschapsonderbreking, anticonceptie) door middel van adequate opvang (versterking van centra voor gezinsplanning) en kwalitatieve en toegankelijke gezondheidszorg (financieel, maar ook door het zoveel mogelijk wegnemen van administratieve barrières).

Vrouwen dragen de mentale, financiële en fysieke last van anticonceptie. Een op de tien vrouwen die geen anticonceptie gebruikt, schrijft dit toe aan de kostprijs. Het regeerakkoord voorziet in het wegnemen van belemmeringen voor het gebruik van anticonceptie. Ik zal de minister van Volksgezondheid steunen bij de uitvoering van deze maatregelen.

Zowel mannen als vrouwen moeten beter worden geïnformeerd over de bestaande anticonceptiemethoden, zowel voor mannen als voor vrouwen. Er moet hierbij bijzondere aandacht uitgaan naar de leeftijdsgroep van 25-35 jaar⁸. De ontwikkeling van nieuwe anticonceptiemiddelen voor mannen en vrouwen moet worden aangemoedigd.

De toegang tot vrijwillige zwangerschapsonderbreking, zoals vastgelegd in de wetgeving, moet worden gewaarborgd.

Ik zal ervoor zorgen dat er in België een beleid van verloskundige welwillendheid wordt gevoerd op basis van de aanbevelingen van het verslag van de Senaat over dit onderwerp.

In België is er nog geen wet die sterilisatie verbiedt of toestaat, sterilisatie behoort tot de bevoegdheid van de arts en niet tot die van de rechter. Volgens een rapport van Unia⁹ kan het nog steeds gebeuren dat vrouwen die in een instelling zijn geplaatst, een eugenetische sterilisatie ondergaan, en dit terwijl vrouwen die gesteriliseerd willen worden, regelmatig op een weigering stoten. Ik zal voorstellen de desbetreffende wetgeving te studeren en dienovereenkomstig aan te passen.

---

⁸ Memorandum van de Evaluatiecommissie voor zwangerschapsafbreking

Un screening génré de la politique de vaccination devra être organisé, notamment par rapport au Papillomavirus humain - HPV.

Le corps médical dans son ensemble (médecins, psychologues, pédiatres, infirmier·e·s...) doit être mieux formé sur les questions LGBTQI+, d'autant plus lorsque le·a patient·e présente d'éventuelles autres sources de difficultés comme un parcours migratoire.

6. Protection des droits des personnes transgenres

En Belgique, toute personne décide elle-même de son identité de genre.

Les recherches de l'Institut montrent que plus d'une personne transgenre sur trois a déjà été victime de discrimination sur son lieu de travail et que près d'une personne transgenre sur dix (8%) a démissionné en raison de réactions négatives potentielles et/ou effectives de la part de collègues. La confrontation souvent quotidienne avec l'incompréhension et/ou la haine a des conséquences profondes. 77,1% des personnes transgenres ont déjà eu des pensées suicidaires et 33,5% ont effectivement fait une tentative de suicide.

J'améliorerai la protection des personnes transgenres et fournirai les moyens nécessaires pour ce faire à l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes. Ensemble avec le Ministre de la Justice, nous proposons que les délits motivés par le « changement de sexe », l'identité ou l'expression de genre de la victime, soient considérés comme une circonstance aggravante, comme c'est déjà le cas pour d'autres critères de discrimination. La Loi Transgenre fera l'objet d'une révision et d'une adaptation en phase avec la décision de la Cour constitutionnelle.

J'améliorerai l'accès aux soins pour les personnes transgenres. La lutte contre la discrimination envers les personnes transgenres sera intégrée dans un plan contre les discriminations fondées sur le sexe et le genre avec des objectifs mesurables, un calendrier de mise en œuvre et une définition concrète des responsabilités, ainsi que les ressources nécessaires pour chaque action.

---

⁹ "Les personnes handicapées en Belgique et le (non-)respect des droits de l'Homme et de leurs libertés fondamentales garantis par la Convention des Nations Unies relatives aux droits des personnes handicapées.", 2013

Er zal een genderscreening van het vaccinatiebeleid moeten worden georganiseerd, met name met betrekking tot het humaan papillomavirus (HPV).

De medische wereld als geheel (artsen, psychologen, kinderartsen, verpleegkundigen ...) moet beter worden opgeleid op het gebied van LGBTQI+-kwesties, vooral wanneer de patiënt-e nog andere mogelijke bronnen van moeilijkheden, zoals een migratieachtergrond, vertoont.

6. Bescherming van de rechten van transgender personen

In België beschikt elke persoon zelf over haar/zijn/hun genderidentiteit.

Het onderzoek van het Instituut toont aan dat meer dan 1 op 3 transgender personen al gediscrimineerd werd op de werkvloer. Bijna 1 op 10 (8%) heeft ontslag genomen op grond van mogelijke en/of effectieve negatieve reacties van collega's. De vaak dagelijkse confrontatie met onbegrip en/of haat heeft verregaande gevolgen. 77,1% van de transgender personen heeft reeds zelfmoordgedachten gehad en 33,5% heeft effectief een zelfmoordpoging ondernomen.

Ik zal de bescherming van transgender personen verbeteren en daarbij het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen van de nodige middelen voorzien. Samen met de minister van Justitie stellen we voor om misdrijven ingegeven door de "verandering van geslacht", de identiteit of de geslachtsuiting van het slachtoffer, te beschouwen als een verzwarende omstandigheid, zoals reeds het geval is voor andere criteria van discriminatie. De Transwet zal herzien en aangepast worden in overeenstemming met de beslissing van het Grondwettelijk Hof.

Ik zal de toegang tot zorg voor transgender personen verbeteren. De bestrijding van discriminatie van transgender personen zal worden geïntegreerd in een plan tegen discriminatie op grond van geslacht en gender met meetbare doelstellingen, een tijdschema voor de uitvoering en een concrete omschrijving van de verantwoordelijkheden, alsmede de nodige middelen voor elke actie.

---

⁹ « De situatie van personen met een handicap in België met betrekking tot hun mensenrechten en fundamentele vrijheden zoals gewaarborgd door het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap », 2013

7. Protection des droits des personnes intersexes

Les citoyen·ne·s intersexes (au moins 1,7% de la population) sont particulièrement vulnérables à la discrimination et à la violence dans tous les aspects de leur vie. Cela s'explique notamment par le manque de visibilité et de connaissance quant à cette réalité et de par la supposée non-conformité de leur expression de genre et corporalité dans un monde binaire.

Les intersexuations, les variations de caractéristiques sexuelles, existent depuis toujours, sont naturelles, et doivent être respectées. Les mutilations d'enfants intersexes à des fins "esthétiques" ou normatives constituent une grave violation des droits humains pour laquelle la Belgique a déjà été condamnée. Aucune étude n'a démontré leur bien fondé, au contraire de nombreux témoignages et analyses insistent sur les conséquences physiques et psychologiques désastreuses de ces opérations non consenties.

Au sein de ce gouvernement, j'adopterai les législations nécessaires à la protection des droits des personnes et des enfants intersexes en m'appuyant sur la résolution qui sera adoptée par le Parlement.

J'adapterai la législation afin de réguler les modifications des caractéristiques sexuelles des mineurs intersexes.

Je mènerai un travail d'information des professionnel·le·s qui jouent un rôle dans la vie des personnes intersexes concernant les différentes problématiques relatives aux personnes présentant des variations de caractéristiques sexuelles; cette information devant être présentée dans une perspective dépathologisante et respectueuse des droits humains.

Je veillerai à ce que les personnes intersexes soient protégées contre la discrimination afin que les personnes intersexes bénéficient des mêmes droits et protections que ceux accordés aux autres citoyen·ne·s.

Je sensibiliserai le Ministre de la Santé à l'importance de veiller à ce que les personnes intersexes aient pleinement accès à leur dossier médical.

J'étudierai la possibilité de rendre les marqueurs de genre optionnels ou invisibles dans tous les cas où il n'y a pas de nécessité à les utiliser.

Je soutiendrai les associations actives dans la défense et l'accompagnement des personnes intersexes.

7. Bescherming van de rechten van intersekse personen

Intersekse burgers (minstens 1,7% van de bevolking) zijn bijzonder kwetsbaar voor discriminatie en geweld in alle aspecten van het leven. Dit vloeit met name voort uit het gebrek aan zichtbaarheid en aan kennis wat betreft deze realiteit en vanwege de veronderstelde niet-overeenstemming van hun gender- en lichaamsexpressie in een binaire wereld.

Intersekse, het verschijnsel dat iemand zowel mannelijke als vrouwelijke lichaamskenmerken bezit, heeft altijd bestaan, is natuurlijk en moet worden gerespecteerd. Verminkingen van intersekse kinderen voor 'esthetische' of normatieve doeleinden is een ernstige schending van de mensenrechten waarvoor België al veroordeeld is. Geen enkele studie heeft de grondheid ervan aangetoond, integendeel, vele getuigenissen en analyses benadrukken de desastreuze lichamelijke en psychologische gevolgen van deze operaties zonder toestemming.

Binnen deze regering zal ik de nodige wetgeving aannemen om de rechten van interseksepersonen en -kinderen te beschermen op basis van de door het parlement aan te nemen resolutie.

Ik zal de wetgeving aanpassen om veranderingen in de seksuele kenmerken van intersekse minderjarigen te reguleren.

Ik zal inspanningen leveren om professionals die een rol spelen in het leven van intersekse personen te informeren over de verschillende problemen die mensen met variaties van geslachtskenmerken kunnen ondervinden; deze informatie moet worden gepresenteerd vanuit een depathologiserend perspectief met respect voor de mensenrechten.

Ik zal ervoor zorgen dat intersekse personen worden beschermd tegen discriminatie, zodat zij dezelfde rechten en bescherming genieten als die welke aan andere burgers zijn toegekend.

Ik zal de minister van Volksgezondheid erop wijzen dat het belangrijk is om ervoor te zorgen dat intersekse personen volledige toegang hebben tot hun medische dossiers.

Ik zal de mogelijkheid onderzoeken om gendermarkers facultatief of onzichtbaar te maken in alle gevallen waarin het niet nodig is om ze te gebruiken.

Ik zal verenigingen steunen die actief zijn op het gebied van de verdediging en begeleiding van intersekse personen.

Les associations de personnes concernées seront associées aux décisions qui les concernent.

8. Lutte contre les discriminations fondées sur le sexe et le genre

Les 2.349 signalements que l’Institut pour l’égalité des femmes et des hommes a reçu en 2019 concernant la discrimination fondée sur le sexe, ou le genre démontrent que cette forme de discrimination est loin d’être éradiquée de la société belge.

Je ne tolérerai aucune forme de discrimination fondée sur le sexe ou le genre et fournirai les moyens nécessaires à l’Institut pour l’égalité des femmes et des hommes afin d’aider les victimes de discrimination fondée sur le sexe, la grossesse, l’accouchement, la maternité, la paternité, la co-maternité, l’allaitement, l’adoption et la procréation médicalement assistée, ce que l’on appelle le « changement de sexe », l’expression de genre, l’identité de genre, les caractéristiques sexuelles et les motifs connexes, et d’optimaliser la politique en la matière.

J’examinerai la Loi Genre sur la base des conclusions de la Commission d’évaluation de la législation fédérale relative à la lutte contre les discriminations et des récents développements du droit européen. Je préparerai les arrêtés d’exécution manquants de la Loi Genre.

9. Une vision transversale : le gender mainstreaming

Les inégalités entre les femmes et les hommes sont encore nombreuses en Belgique. Elles sont présentes dans tous les domaines de la vie en société : salaire, pension, violences, santé, espérance de vie. Mesurer ces différences permet d’en prendre conscience et de les réduire à travers des politiques ciblées et efficaces.

Ces inégalités s'accroissent lorsqu'elles sont additionnées à d'autres critères de vulnérabilité ou facteurs de discrimination comme le handicap, l'orientation sexuelle, la précarité, l'appartenance à une minorité religieuse ou un groupe racisé.

Les politiques publiques doivent adopter une vision transversale des inégalités de genre afin de, d'une part, lutter contre les inégalités et, d'autre part, éviter d'aggraver la situation des femmes. Pour ce faire, le gender mainstreaming permet "*la (ré)organisation, l'amélioration, l'évolution et l'évaluation des processus de prise de décision, aux fins d'incorporer la*

De verenigingen van belanghebbenden zullen worden betrokken bij de beslissingen die op hen betrekking hebben.

8. De strijd tegen discriminatie op basis van geslacht en gender

De 2.349 meldingen die het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen in 2019 ontving over discriminatie op basis van geslacht of gender, tonen aan dat deze vorm van discriminatie nog lang niet is uitgeroeid in de Belgische samenleving.

Ik zal geen enkele vorm van discriminatie op grond van geslacht of gender tolereren en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen de nodige middelen geven om slachtoffers van discriminatie op grond van geslacht, zwangerschap, bevalling, moederschap, vaderschap, meemoederschap, borstvoeding, adoptie en medisch begeleide voortplanting, zogenaamde ‘geslachtsaanpassing’, genderexpressie, genderidentiteit, seksekenmerken en gerelateerde gronden bij te staan en om het beleid hier rond te optimaliseren.

Ik zal de Genderwet onderzoeken op basis van de bevindingen van de Evaluatiecommissie Antidiscriminatiewetgeving en recente ontwikkelingen in het Europees recht. Ik zal de ontbrekende uitvoeringsbesluiten van de Genderwet voorbereiden.

9. Een transversale visie: gender mainstreaming

In België zijn er nog heel wat ongelijkheden tussen vrouwen en mannen. Ze zijn aanwezig op alle gebieden van het leven in de samenleving: salaris, pensioen, geweld, gezondheid, levensverwachting. Het meten van deze verschillen maakt het mogelijk om ons ervan bewust te worden en ze te verminderen door middel van doelgerichte en effectieve beleidslijnen.

Deze ongelijkheden nemen toe wanneer ze gepaard gaan met andere kwetsbaarheidscriteria of discriminatiefactoren zoals handicap, seksuele geaardheid, bestaanszekerheid, het behoren tot een religieuze minderheid of een groep die wordt benadeeld op grond van huidskleur.

Het overheidsbeleid heeft nood aan een transversale visie op genderongelijkheid om enerzijds de ongelijkheden te bestrijden en anderzijds te voorkomen dat de situatie van vrouwen verslechtert. Gender mainstreaming maakt dit mogelijk via "*het (re)organiseren, verbeteren, ontwikkelen en evalueren van beleidsprocessen op zo'n manier dat het perspectief*

perspective de l'égalité entre les femmes et les hommes dans tous les domaines et à tous les niveaux, par les acteurs généralement impliqués dans la mise en place des politiques".¹⁰

En 2007, sur proposition du gouvernement, le Parlement fédéral a adopté une loi novatrice et ambitieuse pour avancer vers plus d'égalité entre les femmes et les hommes. La volonté politique reste l'élément central pour faire en sorte que l'ensemble des politiques publiques contribuent à rendre la société plus égalitaire du point de vue du genre et que le gouvernement fédéral redevienne précurseur en matière de gender mainstreaming.

Je m'engage à stimuler et coordonner la mise en œuvre par le Gouvernement de la Loi Gender mainstreaming du 12 janvier 2007 et toutes ses dispositions afin d'intégrer la dimension de genre dans l'ensemble des politiques, programmes et actions du gouvernement (gender mainstreaming).

L'objectif de cette intégration transversale est que toutes les politiques publiques contribuent à renforcer l'égalité des femmes et des hommes dans la société et à s'attaquer aux déséquilibres structurels et historiques. Je libérerai des ressources suffisantes pour accompagner et mettre en œuvre ce processus.

J'établirai un nouveau Groupe Interdépartemental de Coordination (GIC) en demandant la désignation de coordinateurs et coordinatrices gender mainstreaming (effectif·ive·s et suppléant·e·s) qui disposent du temps et du soutien hiérarchique nécessaires pour mener à bien leur tâche au sein de chaque cellule stratégique et de chaque SPF, SPP et du Ministère de la Défense.

Je coordonnerai l'élaboration en 2021, et la mise en œuvre, d'un nouveau Plan fédéral Gender mainstreaming, sur base de l'identification par chaque membre du gouvernement dans son exposé d'orientation politique des politiques qui présentent une dimension de genre significative et sur base des dispositions de la Loi Gender mainstreaming. Le suivi de ce plan se fera via les rapports semestriels de suivi au Conseil des Ministres et les rapports de mi- et de fin de législature au Parlement.

van gendergelijkheid wordt geïntegreerd in alle beleidsdomeinen en op alle beleidsniveaus door de actoren die normaal dat beleid maken.". ¹⁰

In 2007 heeft het federale parlement op voorstel van de regering een vernieuwende en ambitieuze wet aangenomen om te komen tot een grotere gelijkheid tussen vrouwen en mannen. De politieke wil blijft het centrale element om ervoor te zorgen dat het volledige overheidsbeleid bijdraagt tot een meer egalitaire samenleving vanuit een genderperspectief en dat de federale regering opnieuw een voorloper wordt op het vlak van gender mainstreaming.

Ik engageer mij ertoe de uitvoering van de Wet Gender mainstreaming van 12 januari 2007 en al haar bepalingen te stimuleren en coördineren en zo de genderdimensie te integreren in alle beleidslijnen, programma's en acties van de regering (gender mainstreaming).

De doelstelling van deze transversale integratie is dat alle beleidslijnen bijdragen aan de versterking van de gelijkheid van vrouwen en mannen in de samenleving en om de structurele en historische onevenwichten aan te pakken. Ik zal voldoende middelen vrijmaken voor de begeleiding en uitvoering van dit proces.

Ik zal een nieuwe interdepartementale coördinatiegroep (ICG) oprichten door om de aanstelling te vragen van (effectieve en plaatsvervangende) coördinatoren gendermainstreaming. Zij moeten de nodige tijd en hiërarchische ondersteuning krijgen om hun taak binnen elke strategische cel en elke FOD, POD en het ministerie van Defensie uit te voeren.

In 2021 zal ik de ontwikkeling en de implementatie van een nieuw Federaal Plan Gender mainstreamings coördineren. Dat plan zal gebaseerd zijn op de identificatie door elk regeringslid in zijn of haar beleidsverklaring van beleidslijnen met een belangrijke genderdimensie en op basis van de bepalingen van de Wet Gender mainstreaming. De opvolging van dit plan zal plaatsvinden via de halfjaarlijkse opvolgingsverslagen aan de Ministerraad en het tussentijdse en het eindverslag aan het Parlement.

¹⁰ https://igvm-iefh.belgium.be/fr/activites/gender_mainstreaming

¹⁰ https://igvm-iefh.belgium.be/nl/activiteiten/gender_mainstreaming

Avec mes collègues en charge des autres thématiques abordées dans l'analyse d'impact de la réglementation (AIR), je stimulerai la réalisation de cette analyse ex ante et plus particulièrement de son volet relatif à l'égalité des femmes et des hommes par tous les membres du gouvernement, dans le cadre de la soumission des projets de réglementations au Conseil des ministres.

Je stimulerai également une meilleure mise en œuvre de la méthode gender budgeting en vigueur au niveau fédéral et je veillerai à la prise en compte du gender budgeting dans d'éventuelles réformes du budget, comme l'introduction de l'analyse des dépenses (spending reviews and zero based budgeting).

Des actions seront également entreprises pour améliorer l'intégration de la dimension de genre dans les notes de politique générale, les contrats d'administration et l'octroi des subsides et des marchés publics. Je demanderai à mes collègues concerné·e·s de prêter attention à la dimension de genre lors de l'évaluation et de l'adaptation de la loi du 17 juin 2016 relative aux marchés publics.

Enfin, je prêterai une attention particulière au renforcement de la collecte, de la production et de l'utilisation des statistiques ventilées par genre, notamment dans le cadre d'une politique fédérale coordonnée en matière d'open data comme base pour des décisions politiques bien fondées.

II. - Égalité des chances et diversité

Introduction

Bien que la législation fédérale anti-discrimination entend offrir, en dépit de sa complexité, bon nombre de garanties au citoyen, force est de constater dans la pratique que des mécanismes discriminatoires et des formes de discrimination privent de nombreuses personnes de la possibilité de participer pleinement à la vie sociale.

Dans son « Rapport chiffres»¹¹ Unia comptabilisait pour l'année 2019 un total de 8 478 signalements, soit une augmentation conséquente de 46,7% par rapport à la moyenne des cinq dernières années. Pour les critères protégés les plus récurrents, ces signalements se sont répartis comme suit :

- Critères dits « raciaux » : 2 368
- Handicap : 1 286
- Conviction religieuse ou philosophique : 1 000

Samen met mijn collega's die verantwoordelijk zijn voor de andere kwesties die in de regelgevingsimpactanalyse (RIA) worden behandeld, zal ik de uitvoering van deze ex-ante-analyse, en meer in het bijzonder van het luik in verband met de gelijkheid van vrouwen en mannen, door alle leden van de regering stimuleren, in het kader van de indiening van ontwerpen van regelgeving bij de Ministerraad.

Ik zal ook een betere uitvoering van de op federaal niveau geldende gender budgeting methode bevorderen en ervoor zorgen dat bij eventuele begrotingshervormingen, zoals de invoering van een analyse van uitgaven (*spending reviews en zero based budgeting*), rekening wordt gehouden met gender budgeting.

Er zullen ook acties worden ondernomen voor een betere integratie van de genderdimensie in algemene beleidsnota's, bestuursovereenkomsten en bij de toekenning van subsidies en overheidsopdrachten. Ik wil mijn betrokken collega's vragen om bij de evaluatie en aanpassing van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten rekening te houden met de genderdimensie.

Tot slot zal ik bijzondere aandacht besteden aan de versterking van de verzameling, de productie en het gebruik van naar gender uitgesplitste statistieken, met name in het kader van een gecoördineerd federaal beleid inzake open data als basis voor gefundeerde politieke beslissingen.

II. – Gelijke Kansen en diversiteit

Inleiding

Hoewel het de bedoeling van de federale antidiscriminatiewetgeving is om, ondanks de complexiteit ervan, heel wat waarborgen aan de burger te bieden, moet in de praktijk worden vastgesteld dat discriminerende mechanismen en vormen van discriminatie veel personen de mogelijkheid ontnemen om ten volle aan het sociale leven deel te nemen.

In het “Cijferverslag”¹¹ berekende Unia een totaal van 8 478 meldingen voor 2019, een aanzienlijke stijging met 46,7 % in vergelijking met het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar. Voor de meest voorkomende beschermd criteria worden die meldingen als volgt onderverdeeld:

- zogenaamde ‘raciale’ criteria: 2 368;
- handicap: 1 286;
- geloof of levensbeschouwing: 1 000;

- Âge : 423
- État de santé : 374
- Fortune : 340
- Orientation sexuelle : 315

Instaurer et garantir l'égalité des chances reste donc un défi majeur que je compte relever.

L'urgence d'agir politiquement contre le racisme a encore été démontrée par l'importante mobilisation autour du mouvement "*Black Lives Matter*", qui nous rappelle à quel point ce problème intolérable reste présent dans la société belge.

J'assume la responsabilité d'identifier les obstacles et les mécanismes discriminatoires auxquels sont confrontés les groupes fragilisés, d'y pallier ensuite et d'éviter qu'il n'en apparaisse de nouveaux. À cet effet, je souhaite mener une politique inclusive et je souligne l'importance d'avoir un lien fort entre le milieu politique et la société civile.

Dans le cadre du développement de cette politique en matière d'égalité des chances, je prête une attention particulière à appliquer une approche intersectionnelle et à veiller au respect de la diversité au sein de chaque groupe cible et entre les groupes mêmes. Cette approche intersectionnelle s'articule autour des dimensions individuelle, structurelle, institutionnelle et historique des obstacles et des discriminations. Chaque groupe cible est confronté à des problèmes et des défis qui lui sont propres et à des besoins spécifiques.

Je mènerai à la fois des actions inclusives et des actions spécifiques aux groupes cibles, dans une dynamique intersectionnelle. L'égalité des chances recouvre une compétence transversale. Il est dès lors essentiel de convenir d'objectifs communs avec les différents acteurs, chacun étant responsable de leur réalisation dans son propre domaine de compétence.

1. Optimiser le monitoring et la recherche sur la diversité, le racisme et toute forme de discrimination

---

¹¹ Unia, « Rapport chiffres 2019 », pp. 8 et suivantes. Disponible en ligne sur https://www.unia.be/files/Documenten/Jaarrapport/2020_Rapport_chiffres_2019_DEF.pdf

- leeftijd: 423;
- gezondheidstoestand: 374;
- vermogen: 340;
- seksuele geaardheid: 315.

Het creëren en waarborgen van gelijke kansen blijft dan ook een grote uitdaging die ik wil aangaan.

Dat er dringend beleidsmatig moet worden opgetreden tegen racisme werd nog maar eens aangetoond door de mobilisatie rond de 'Black Lives Matter'-beweging, die ons eraan herinnert in welke mate dat ontoelaatbare probleem aanwezig blijft in de Belgische maatschappij.

Ik neem de verantwoordelijkheid op mij om de hindernissen en discriminerende mechanismen waarmee de kwetsbare groepen worden geconfronteerd te identificeren, die vervolgens te verhelpen en te voorkomen dat er nieuwe vormen opduiken. Daartoe wil ik een inclusief beleid voeren en benadruk ik het belang van een sterke band tussen het politieke milieu en het maatschappelijk middenveld.

In het kader van de ontwikkeling van dat beleid inzake gelijke kansen besteed ik bijzondere aandacht aan het toepassen van een intersectionele aanpak en het toezicht op de inachtneming van de diversiteit in elke doelgroep en tussen de groepen zelf. Deze intersectionele aanpak wordt opgebouwd rond de individuele, structurele, institutionele en historische dimensies van de obstakels en de vormen van discriminatie. Elke doelgroep wordt geconfronteerd met eigen problemen en uitdagingen en specifieke behoeften.

Ik zal tegelijkertijd met een intersectionele dynamiek inclusieve acties en specifieke acties voor de doelgroepen organiseren. Gelijke kansen zijn een transversale bevoegdheid. Het is dan ook van wezenlijk belang om de gemeenschappelijke doelstellingen overeen te komen met de verschillende actoren, aangezien eenieder verantwoordelijk is voor verwezenlijking ervan binnen het eigen bevoegdheidsdomein.

1. De monitoring en het onderzoek inzake diversiteit, racisme en elke vorm van discriminatie optimaliseren

---

¹¹ Unia, "Cijferverslag 2019", blz. 8 en volgende. Beschikbaar online op <https://www.unia.be/nl/publicaties-statistieken/publicaties/cijferverslag-2019>

1.1 Soutien structurel de la recherche dans le domaine de l'égalité des chances

Les besoins actuels de recherche en matière d'égalité des chances sont multiples et s'avèrent essentiels pour le développement de politiques fédérales relatives à ce domaine. Je veillerai à ce qu'un financement structurel soit disponible pour la recherche. Le sujet sera déterminé en fonction des priorités stratégiques actuelles et des besoins en recherches constatés sur le terrain.

1.2 Viser tous les critères protégés et mettre en œuvre les recommandations européennes et belges

Le projet "*Improving equality data collection in Belgium*" (IEDCB) actuellement en cours vise à cartographier et améliorer les données relatives à l'égalité des chances en Belgique. Le projet englobe une analyse des résultats du mapping, une identification des lacunes et l'élaboration de recommandations afin d'améliorer l'utilisation et la collecte de données relatives à l'égalité des chances en Belgique. Dès que ce projet sera finalisé, je veillerai à la bonne mise en œuvre des diverses recommandations formulées sur base des analyses du projet. Ces recommandations seront disponibles en juin 2021.

Comme le projet se limite aux critères dits "raciaux", à la conviction religieuse ou philosophique, et aux critères LGBTQI+, plusieurs critères protégés tels que le handicap, l'état de santé, l'âge, etc, ne sont pour le moment pas pris en considération. Je tiendrai également compte de ces autres critères protégés dans un projet consécutif. Une collaboration avec, notamment, Unia, le SPF Sécurité sociale, l'IEFH, Statbel, le SPP Intégration sociale et le SPF Emploi s'avérera essentielle.

1.3 Lancement de monitorings

Je compte mener une politique ambitieuse en matière de monitoring et de collecte de données relatives à l'égalité des chances, l'égalité des genres et la diversité. A condition qu'elle s'effectue dans un cadre strict et dans

1.1 Structurele ondersteuning van het onderzoek op het vlak van gelijke kansen

Op het gebied van gelijke kansen is er momenteel veel behoefte aan onderzoek dat noodzakelijk blijkt voor de ontwikkeling van federale beleidsmaatregelen ter zake. Ik zal erop toezien dat er structurele financiering beschikbaar is voor het onderzoek. Het onderwerp wordt bepaald op grond van de actuele strategische prioriteiten en onderzoeksbehoeften vastgesteld op het terrein.

1.2 Alle beschermd criteria beogen en de Europese en Belgische aanbevelingen ten uitvoer leggen

Het lopende project *Improving equality data collection in Belgium* (IEDCB) beoogt de gegevens met betrekking tot gelijke kansen in België in kaart te brengen en te verbeteren. Het project omvat een analyse van de resultaten van de mapping, een identificatie van de leemtes en de uitwerking van aanbevelingen om het gebruik en de inzameling van gegevens inzake gelijke kansen in België te verbeteren. Zodra dat project wordt afgerond, zal ik toezien op de goede tenuitvoerlegging van de verschillende aanbevelingen die worden geformuleerd op grond van de analyses van het project. Deze aanbevelingen zullen in juni 2021 beschikbaar zijn.

Aangezien het project zich beperkt tot de zogenaamde "raciale" criteria, het geloof en de levensbeschouwing, en de criteria inzake LGBTQI+, worden verschillende beschermd criteria, zoals de handicap, de gezondheidstoestand, de leeftijd, enz., momenteel niet in aanmerking genomen. In een vervolgproject zal ik eveneens rekening houden met die andere beschermd criteria. Een samenwerking met, onder meer, Unia, de FOD Sociale Zekerheid, het IGVM, Statbel, de POD Maatschappelijke Integratie en de FOD Werkgelegenheid blijkt essentieel.

1.3 Opstart van monitoring

Ik wil een ambitieus beleid voeren inzake monitoring en gegevensverzameling met betrekking tot gelijke kansen, gendergelijkheid en diversiteit. Op voorwaarde dat de verzameling gebeurt in een strikt kader en met een

un but légitime – en l'occurrence l'inclusion de certains groupes sous-représentés dans de nombreux domaines –, cette collecte s'avère être un outil particulièrement utile pour identifier de façon objective et précise des situations de discrimination d'ordre structurel.

La notion de "personne issue de l'immigration" ou "personne d'origine étrangère" sera clarifiée dans une définition fédérale unique, et cette définition servira de cadre aux monitorings qui s'ensuivront.

Les résultats des mappings initiés dans le cadre du projet "*Improving Equality Data Collection in Belgium*" fourniront un aperçu plus complet des banques de données dans lesquelles la représentation de certains groupes à risque est quantifiable.

2. Améliorer le paysage institutionnel

2.1 Renforcer Unia

Le Gouvernement veillera à ce que le centre interfédéral pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme et les discriminations, Unia, puisse pleinement jouer son rôle d'institution indépendante publique. Unia fait face à une augmentation constante de son volume de travail et singulièrement des saisines de la part de citoyen·ne·s (les signalements ont augmenté de 85 % entre 2015 et 2019 selon une augmentation constante). Par ailleurs, de nouvelles compétences lui ont été reconnues (directive 2014/54 - liberté de circulation des ressortissants européens, extension de la législation interdisant la négation de génocides, crimes contre l'humanité, crimes de guerre, ...). Les moyens budgétaires doivent suivre cette évolution. Compte tenu de l'intention du gouvernement flamand de résilier l'accord de coopération concernant le Centre interfédéral pour l'égalité des chances (Unia) en 2023, je mettrai tout en œuvre pour assurer une coopération optimale entre Unia et le Centre flamand pour l'égalité des chances qui sera créé. Le maintien de la fonction de guichet unique pour une prestation de services optimale est essentiel à cet égard.

2.2 Crée l'**Institut national des droits humains**

La Belgique s'est engagée, à plusieurs reprises, à créer un Institut national des droits humains qui soit pleinement conforme aux Principes de Paris. En collaboration avec le Ministre de la Justice, et en étroite concertation avec les régions, les institutions sectorielles concernées et la société civile, je souhaite continuer les travaux relatifs à la mise sur pied d'un tel

legitim doel – in dit geval de inclusie van bepaalde groepen die ondervertegenwoordigd zijn in bepaalde domeinen, blijkt deze inzameling een bijzonder nuttig instrument om op objectieve en nauwkeurige wijze structurele situaties van discriminatie te bewijzen.

De notie 'persoon met een migratieachtergrond' worden verduidelijkt in een enkele federale definitie die als kader zal dienen voor de monitoring die erop volgt.

De resultaten van de mapping opgestart in het kader van het project 'Improving Equality Data Collection in Belgium' zullen een vollediger overzicht geven van de beschikbare data waarin de vertegenwoordiging van bepaalde risicogroepen meetbaar is.

2. Het institutionele landschap verbeteren

2.1 Unia versterken

De regering ziet erop toe dat het Interfederaal Centrum voor Gelijke Kansen en voor bestrijding van discriminatie en racisme, Unia, zijn rol als onafhankelijke openbare instelling ten volle kan uitoefenen. Unia wordt geconfronteerd met een constante toename van zijn werklast en vooral van meldingen vanwege de burger(s) (de meldingen zijn tussen 2015 en 2019 sterk gestegen met 85 %). Bovendien werden nieuwe bevoegdheden toegekend aan Unia (richtlijn 2014/54/EU – vrij verkeer van Europese burgers, uitbreiding van de wetgeving inzake het verbod op ontkenning van genocide, misdaden tegen de menselijkheid, oorlogsmisdaden, enz.). De budgettaire middelen moeten deze ontwikkeling volgen. Rekening houdend met de intentie van de Vlaamse regering om het samenwerkingsakkoord inzake het Interfederaal Centrum voor Gelijke Kansen (Unia) op te zeggen in 2023, zal ik alles in het werk stellen om een optimale samenwerking te verzekeren tussen Unia en het Vlaams centrum voor gelijke kansen dat zal worden opgericht. Het behoud van de functie van uniek loket is daartoe van wezenlijk belang voor een optimale dienstverlening.

2.2 Het Nationalen Menschenrechteninstituut oprichten

België heeft zich meermalen ertoe verbonden een nationaal mensenrechteninstituut op te richten dat volledig in overeenstemming is met de Principes van Parijs. In samenwerking met de minister van Justitie en in nauwe samenwerking met de gewesten, de betrokken sectorale instellingen en het maatschappelijk middenveld wil ik de werkzaamheden inzake de

Institut. Je m'engage à entamer les négociations avec les Communautés et Régions en vue de la création de cet Institut, et à le doter d'un statut international A. L'Institut disposera également d'une procédure de plainte.

2.3 Renforcer l'efficacité et la collaboration entre les organismes de promotion de l'égalité et les administrations de l'égalité des chances

Afin de répondre à l'ambition du nouvel accord de gouvernement de développer une politique active et transversale en matière de diversité et d'égalité des chances, je prendrai les mesures structurelles nécessaires pour augmenter les effectifs au sein de la Cellule Egalité des chances (SPF Justice), ce d'ici la fin de la législature.

En ce qui concerne plus largement l'articulation entre les administrations chargées de l'égalité des chances ainsi que leur collaboration avec les organismes de promotion de l'égalité, plusieurs formes de rééchelonnement, de coopération structurelle et de lutte contre la fragmentation des actions seront examinées. Si une personne fait l'objet de discriminations basées sur plusieurs critères protégés différents, par exemple une femme portant le foulard discriminée sur base de son genre et de sa conviction religieuse, elle ne devrait pas être contrainte de renoncer à la protection de l'un ou l'autre de ces critères. Lorsqu'elle s'adresse à un organisme compétent, cette personne doit au contraire pouvoir bénéficier d'un soutien sensible à l'intersectionnalité de sa situation.

Dans la droite lignée de la création d'un Institut national des droits de l'homme, je m'engage à faire évaluer le paysage institutionnel des organismes et administrations chargés de l'égalité des chances, en collaboration avec mes collègues compétent-e-s du gouvernement fédéral. Cette évaluation portera également sur la composition des conseils d'administration des organismes de promotion de l'égalité. En tenant compte du contexte institutionnel belge, un partenariat interfédéral moderne sera mis sur pied, avec un mécanisme spécifique pour chaque communauté ou région. L'expertise et la solide expérience des institutions existantes seront mieux coordonnées. En consultation avec les institutions concernées, l'objectif est d'utiliser au mieux les ressources financières et d'exploiter au mieux les synergies nouvelles et existantes, notamment entre Unia et l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes, dans le respect de leurs prérogatives.

3. Lutter contre les discriminations en période de crise sanitaire

oprichting van een dergelijk instituut voortzetten. Ik verbind mij ertoe de onderhandelingen met de gemeenschappen en gewesten op te starten met het oog op de oprichting van dat instituut en ik verbind mij ertoe een internationaal A-statuut eraan te laten toekennen.

2.3 De doeltreffendheid en samenwerking tussen de gelijke kansenorganen en de administraties inzake gelijke kansen versterken

Met het oog op het waarmaken van de ambitie van het nieuwe regeerakkoord om een actief en transversaal beleid inzake diversiteit en gelijke kansen te ontwikkelen, zal ik de vereiste structurele maatregelen nemen om de personeelsbezetting van de cel Gelijke Kansen (FOD Justitie) te verhogen tegen het einde van de legislatuur.

Wat in ruimere zin de relaties tussen de gelijke kansenadministraties en hun samenwerking met de gelijkheidsorganen betreft, zullen verschillende vormen van herschikking, structurele samenwerking en strijd tegen de fragmentatie van de acties worden onderzocht. Indien een persoon wordt geconfronteerd met discriminatie op grond van verschillende beschermd criteria, bijvoorbeeld een vrouw met een hoofddoek wordt gediscrimineerd op grond van haar geslacht en haar geloof, zou zij zich niet moeten beperken tot het inroepen van één beschermd criterium. Wanneer deze persoon zich richt tot een bevoegde instantie, moet deze persoon in tegendeel ondersteuning kunnen krijgen die rekening houdt met de intersectionaliteit van zijn/haar situatie.

In aansluiting op de oprichting van een nationaal mensenrechteninstituut verbind ik mij ertoe het institutionele landschap van de instanties en administraties belast met de gelijke kansen te evalueren in samenwerking met mijn bevoegde collega's van de federale regering. Deze evaluatie zal eveneens gaan over de samenstelling van de raden van bestuur van de gelijke kansenorganen. Rekening houdend met de Belgische institutionele context zal een modern interfederaal partnerschap worden opgericht met een specifiek mechanisme voor elke gemeenschap of elk gewest. De deskundigheid en gedegen ervaring van de bestaande instellingen worden beter gecoördineerd. In overleg met de betrokken instellingen is het de bedoeling om de financiële middelen beter te gebruiken en de nieuwe en bestaande synergiën beter aan te wenden, inzonderheid tussen Unia en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, met inachtneming van hun prerogatives.

3. Strijd tegen de discriminatie tijdens een gezondheidscrisis

En collaboration avec la Ministre de l'Intégration sociale et de la Lutte contre la pauvreté, je participerai aux travaux de la Task Force Groupes vulnérables, mise en place à la suite de la crise sanitaire en mai 2020. Dans ces travaux, je prendrai en considération les conclusions du rapport d'Unia sur la crise sanitaire, eu égard aux discriminations qu'elle engendre.

La première vague de la crise du Covid-19 a mis en exergue les inégalités de genre. Ce sont majoritairement des femmes qui sont en première ligne d'exposition au virus car une grande partie d'entre elles occupent des métiers sous-payés, sous-évalués et où le télétravail est impossible. Cette crise a également révélé la précarité de nombreux emplois occupés par des femmes : perte d'emploi, revenus réduits, chômage temporaire, ... En collaboration avec les ministres compétent·e·s, je souhaite soutenir et valoriser les métiers de première ligne et de manière structurelle les soins de santé. Je m'engage à soutenir l'autonomie économique des femmes.

Avec le confinement, certaines femmes se sont retrouvées enfermées avec leur bourreau. Cette crise a accentué les violences intrafamiliales. Je m'engage à garantir la sécurité des femmes, à mettre en place une réelle politique de prévention et à ce que les mesures prises en temps de crise soient maintenues.

De plus, je ferai en sorte que les Centres de Prise en charge des Violences Sexuelles soient davantage accessibles aux publics vulnérables et précarisés.

L'accès à la contraception est un droit fondamental. Pendant la crise sanitaire, les centres de plannings familiaux ont été surchargés tout comme les hôpitaux. Je veillerai à garantir l'accès sans ordonnance et gratuit aux différents modes de contraception.

En avril 2020, Unia tirait la sonnette d'alarme : “*décider de soigner un malade ne peut jamais se faire sur base de son âge ou de son handicap. Les autorités doivent rappeler ce message essentiel pour une bonne gestion de la crise du coronavirus*”.

Par ailleurs, les stéréotypes racistes dans le milieu médical (“syndrome méditerranéen” et autres préjugés) doivent être combattus. Ainsi, je veillerai, en collaboration avec le Ministre de la Santé, à l'égalité de traitement pour tou·te·s et à la prise en compte de la diversité dans les soins de santé.

In samenwerking met de minister van Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding, zal ik deelnemen aan het werk van de Task Force Kwetsbare Groepen, die is opgericht na de gezondheidscrisis in mei 2020. Bij dit werk zal ik rekening houden met beschouwing van de conclusies van het rapport van Unia over de gezondheidscrisis, gelet op de discriminatie die erdoor wordt veroorzaakt.

De eerste golf van de COVID-19-crisis heeft de genderongelijkheid op de voorgrond gesteld. Het zijn hoofdzakelijk vrouwen die in eerste lijn worden blootgesteld aan het virus, want veel vrouwen hebben onderbetaalde, ondergewaardeerde beroepen waarbij telewerk onmogelijk is. Deze crisis heeft ook de precaire situatie van verschillende beroepen van vrouwen aan het licht gebracht: verlies van werk, verminderde inkomsten, tijdelijke werkloosheid, enz. In samenwerking met de bevoegde ministers wil ik de eerstelijnsberoepen en gezondheidszorg op structurele wijze ondersteunen en valoriseren. Ik verbind mij ertoe de economische zelfstandigheid van vrouwen te ondersteunen.

Tijdens de lockdown waren bepaalde vrouwen opgesloten met hun beul. Deze crisis heeft het intrafamiliaal geweld in de hand gewerkt. Ik verbind mij ertoe de veiligheid van vrouwen te waarborgen, een echt preventiebeleid in te voeren en erop toe te zien dat de maatregelen die tijdens de crisis zijn genomen, behouden blijven.

Verder zal ik ervoor zorgen dat de Zorgcentra na Seksueel Geweld toegankelijker worden gemaakt voor kwetsbare en kansarme doelgroepen.

Toegang tot anticonceptiemiddelen is een grondrecht. Tijdens de gezondheidscrisis werden de centra voor gezinsplanning, net als de ziekenhuizen, overbelast. Ik zal ervoor zorgen dat de verschillende vormen van anticonceptiemiddelen gratis en zonder voorschrift toegankelijk blijven.

In april 2020 trok Unia aan de alarmbel: “*de mate waarin een patiënt zorg krijgt, mag niet afhangen van iemands leeftijd of handicap. De overheden moeten wijzen op die essentiële boodschap om de coronacrisis goed te kunnen beheren.*”

Verder moeten racistische stereotypen in de medische wereld ('mediterraans syndroom' en andere vooroordelen) worden bestreden. Zo zal ik er in samenwerking met de minister van Volksgezondheid op toezien dat iedereen gelijk wordt behandeld en diversiteit in aanmerking wordt genomen in de gezondheidszorg.

La crise sanitaire a également mis en évidence l'existence d'un racisme anti-asiatique souvent invisibilisé. Je veillerai à ce que les mesures de lutte contre la pandémie de Covid-19 ne renforcent pas la stigmatisation et la discrimination de certaines populations mais aussi à ce qu'elles n'accentuent pas l'exclusion des personnes en situation de handicap.

Enfin, l'ensemble de la population a été impactée mentalement ces derniers mois. Certaines personnes plus que d'autres en raison des responsabilités qui leur incombent, de la charge mentale, de problèmes de santé mentale, etc. Je souhaite diffuser et amplifier les ressources disponibles pour la santé mentale afin de les faire connaître.

4. Rendre la législation anti-discrimination plus performante

4.1 Nomination de nouveaux membres et prolongation de mandat

Depuis la nomination des membres de la Commission d'évaluation en juillet 2016, plusieurs personnes sont parties et n'ont pas été remplacées. Je veillerai à nommer de nouveaux membres à court terme, de sorte que la Commission puisse poursuivre ses travaux en pleine capacité. A cette fin, avec le Ministre de la Justice, j'adopterai un arrêté royal modifiant, d'une part, l'arrêté royal du 6 juillet 2016 portant nomination de nouveaux membres de la Commission des experts pour l'évaluation de la législation antidiscriminatoire du 10 mai 2007 et, d'autre part, dérogeant à l'arrêté royal du 18 novembre 2015 fixant la composition de la Commission d'experts, leur désignation, et la forme et le contenu concret du rapport qui doit être présenté en exécution de l'article 52, § 3, de la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination. Le mandat des membres de la Commission d'évaluation sera par ailleurs prolongé.

4.2 Mise en œuvre des recommandations intermédiaires et finales de la Commission

Les recommandations intermédiaires et finales de la Commission seront évaluées, priorisées et finalement mises en œuvre. Je veillerai à ce que les travaux portant sur la protection des témoins de discrimination se poursuivent pour prendre la forme d'un projet de loi modifiant les trois lois anti-discrimination. Les autres

Aan het begin van de gezondheidscrisis is gebleken dat anti-Aziatisch racisme voorkomt dat vaak onopgemerkt blijft. Ik zal erop toezien dat die maatregelen ter bestrijding van de COVID-19-pandemie niet leiden tot meer stigmatisering en discriminatie van bepaalde bevolkingsgroepen, maar eveneens dat zij de uitsluiting van personen met een handicap niet versterken.

Tot slot werd de hele bevolking de afgelopen maanden mentaal getroffen. Sommigen meer dan anderen wegens de verantwoordelijkheden die hen toekomen, de mentale belasting, mentale gezondheidsproblemen, enz. Ik wil de beschikbare middelen voor mentale gezondheid verspreiden en uitbreiden, om ze kenbaar te maken.

4. De antidiscriminatiewetgeving doeltreffender maken

4.1 Benoeming van nieuwe leden en verlenging van mandaat

Sinds de benoeming van de leden van de evaluatiecommissie in juli 2016 zijn verschillende personen vertrokken en niet vervangen. Ik zal erop toezien dat op korte termijn nieuwe leden worden benoemd, zodat de commissie haar werkzaamheden met een volledige bezetting kan voortzetten. Daartoe zal ik met de minister van Justitie een koninklijk besluit goedkeuren tot wijziging van een deel van het koninklijk besluit van 6 juli 2016 houdende benoeming van de leden van de Commissie van Experten voor de evaluatie van de antidiscriminatiewetgeving van 10 mei 2007 en in afwijking van het koninklijk besluit van 18 november 2015 tot vaststelling van de samenstelling van de Commissie van experts, hun aanstelling en de vorm en concrete inhoud van het verslag dat voorgesteld moet worden tot uitvoering van artikel 52, § 3, van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie. Het mandaat van de leden van de evaluatiecommissie wordt bovendien verlengd.

4.2 Tenuitvoerlegging van de tussentijdse en definitieve aanbevelingen van de commissie

De tussentijdse en definitieve aanbevelingen van de commissie worden geëvalueerd, volgens prioriteit gerangschikt en uiteindelijk ten uitvoer gelegd. Ik zal erop toezien dat de werkzaamheden inzake de bescherming van de getuigen van discriminatie worden voortgezet in de vorm van een ontwerp van wet tot

travaux inspirés des recommandations intermédiaires émises par la Commission reprendront leurs cours. Dans le cadre de l'évaluation des lois, Unia et la Fondation Roi Baudouin ont initié deux recherches, l'une sur le sous-rapportage, l'autre sur le classement sans suite (avec l'Institut National de Criminalistique et de Criminologie) qui seront publiées de manière commune entre la fin du mois de novembre et le début du mois de décembre. Elles pourront utilement alimenter le travail de la Commission.

5. Mener une politique coordonnée de lutte contre le racisme et les discriminations via une collaboration efficace de tous les partenaires

Comme les associations actives en la matière le soulignent, et je partage cette vision, il s'agit de combattre le racisme structurel, institutionnel, les actes racistes et xénophobes. Je compte agir sur chaque forme spécifique de racisme en luttant notamment contre l'antisémitisme, l'afrophobie, l'islamophobie, la Romaphobie, le racisme anti-asiatique et antimigrant·e·s. Je défendrai un plan de lutte contre le racisme qui intègre les discriminations multiples. La manière de mettre fin au profilage ethnique sera abordée.

5.1 Préparer et exécuter le Plan d'action contre le racisme

En concertation avec mes collègues du gouvernement fédéral, je m'engage à faire désigner le plus rapidement possible les nouveaux·elles ministres qui siégeront pour le niveau fédéral à la conférence interministérielle contre le racisme. Dès que cette désignation aura eu lieu, les négociations interfédérales pour préparer le plan d'action national contre le racisme pourront se poursuivre et un planning concret sera convenu. Les travaux préparatoires du plan d'action pourront être poursuivis sur la base des lignes directrices qui ont été établies dans la note de démarrage, adoptée le 25 septembre dernier.

Afin de créer un large soutien autour du plan d'action et de tirer profit de l'expérience et de l'expertise des organisations antiracistes de la société civile, je prendrai soin d'impliquer dans la réflexion, dans l'élaboration du plan et dans son évaluation, notamment les parties prenantes suivantes : les personnes qui vivent le racisme, les pouvoirs publics, les partenaires sociaux, les institutions publiques, le monde de l'enseignement, les académiques et la société civile.

wijziging van de drie antidiscriminatiewetten. De andere werkzaamheden ingegeven door de tussentijdse aanbevelingen geformuleerd door de commissie worden hervat. In het kader van de evaluatie van de wetten hebben Unia en de Koning Boudeijnstichting het initiatief genomen tot twee onderzoeken, waarvan het ene met betrekking tot onderrapportering en het andere met betrekking tot sepot (met het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie), die gemeenschappelijk worden gepubliceerd tussen eind november en begin december. Zij kunnen een nuttige input leveren voor het werk van de commissie.

5. Gecoördineerd beleid voeren tegen racisme en discriminatie via een efficiënte samenwerking tussen alle partners

Zoals de verenigingen die op dit gebied actief zijn, onderstrepen, en ik deel deze visie, gaat het erom structureel en institutioneel racisme alsook racistische en xenofobe daden te bestrijden. Ik ben van plan om elke specifieke vorm van racisme aan te pakken door met name antisemitisme, afrofobie, islamofobie, Romafobie, anti-aziatisch racisme en racisme jegens migranten te bestrijden. Ik zal pleiten voor een plan voor racismebestrijding waarin meervoudige discriminatie wordt opgenomen. Daarin zal aan bod komen hoe een einde kan worden gemaakt aan etnische profiling.

5.1 Het actieplan tegen racisme voorbereiden en uitvoeren

In overleg met mijn collega's van de federale regering verbind ik me ertoe om de nieuwe ministers die voor het federale niveau zullen zetelen in de interministeriële conferentie tegen racisme, zo snel mogelijk te laten aanwijzen. Zodra zij zijn aangewezen, kunnen de interfederale onderhandelingen ter voorbereiding van het nationaal actieplan tegen racisme worden voortgezet en zal een concrete planning worden afgesproken. De werkzaamheden ter voorbereiding van het actieplan kunnen worden voortgezet op basis van de richtsnoeren die zijn vastgesteld in de op 25 september jongstleden goedgekeurde startnota.

Om een breed draagvlak te creëren voor het actieplan en voordeel te halen uit de ervaring en expertise van de antiracistische organisaties van het maatschappelijk middenveld zal ik ervoor zorgen dat bij de voorbereiding, de uitwerking en evaluatie van het plan onder meer de volgende stakeholders worden betrokken: personen die met racisme te maken hebben, de overheden, de sociale partners, de openbare instellingen, de onderwijswereld, academici en het maatschappelijk middenveld.

Je tiens à communiquer clairement sur la poursuite des préparations du plan d'action national contre le racisme ainsi que de son exécution, une fois adopté. Il s'agira d'un plan tourné vers l'avenir, comportant des objectifs mesurables, un calendrier de mise en œuvre et une définition concrète des responsabilités. Les ressources nécessaires seront garanties pour chaque action.

5.2 Soutenir le développement de la Stratégie nationale d'intégration des Roms

Le 7 octobre 2020, la Commission européenne a lancé son Cadre stratégique pour les Roms pour l'égalité, l'inclusion et la participation pour 2020-2030. Cette nouvelle Stratégie contient un volet important sur la prévention et la lutte contre la Romaphobie et la discrimination. Pour cette raison, il sera indispensable de faire le lien, au niveau national, entre le plan d'action contre le racisme et la Stratégie pour les Roms à développer au niveau national pour septembre 2021. Je joindrai mes forces à celles de la Ministre de l'Intégration sociale afin de prendre les mesures nécessaires pour le volet fédéral de cette Stratégie nationale.

5.3 Participer activement à la Cellule de veille contre l'antisémitisme

En janvier 2019, à la suite de plusieurs incidents antisémites, la cellule de veille contre l'antisémitisme a été relancée. La première réunion officielle a eu lieu en mars 2019. Cette cellule se réunit plusieurs fois par an et permet à la communauté juive d'exprimer ses besoins spécifiques en matière de lutte contre les discriminations. Sont également présents des représentant·e·s de la police, de la justice et des cabinets ministériels.

Je participerai activement à cette cellule afin de lutter le plus efficacement possible contre les idées et actes antisémites.

5.4 Soutenir la société civile

5.4.1 Soutien structurel à la Coalition pour un plan d'action national contre le racisme

Afin de pouvoir développer une politique de lutte contre le racisme efficace qui tienne compte des réalités du terrain, j'ai à cœur de pouvoir m'appuyer sur une société

Ik wil duidelijk communiceren over de vorderingen van de voorbereidingen van het nationaal actieplan tegen racisme alsook over de uitvoering ervan zodra het is goedgekeurd. Het zal gaan om een toekomstgericht plan, dat meetbare doelstellingen, een tijdslijn voor de uitvoering en een concrete omschrijving van de verantwoordelijkheden bevat. Voor elke actie zal in de nodige middelen worden voorzien.

5.2 Ontwikkeling van de nationale strategie voor de integratie van de Roma ondersteunen

Op 7 oktober 2020 heeft de Europese Commissie haar Beleidskader voor gelijkheid, integratie en participatie van de Roma voor 2020 – 2030 gelanceerd. Die nieuwe strategie omvat een belangrijk onderdeel inzake de preventie en bestrijding van Romahaat en discriminatie. Daarom zal het van essentieel belang zijn om op nationaal niveau een brug te slaan tussen het actieplan tegen racisme en de strategie voor de Roma die op dat niveau moet worden uitgewerkt tegen september 2021. Ik zal mijn krachten bundelen met die van de minister van Maatschappelijke Integratie, om de noodzakelijke maatregelen te treffen voor het federale onderdeel van die nationale strategie.

5.3 Actief meewerken aan de waakzaamheidscel antisemitisme

Naar aanleiding van verschillende antisemitsche incidenten werd in januari 2019 de waakzaamheidscel antisemitisme opnieuw opgericht. De eerste officiële vergadering vond in maart 2019 plaats. Deze cel vergadert meerdere keren per jaar en biedt de Joodse gemeenschap de mogelijkheid om uiting te geven aan haar specifieke behoeften inzake de bestrijding van discriminatie. Daarbij zijn eveneens vertegenwoordigers van de politie, justitie en de ministeriële kabinetten aanwezig.

Ik zal actief meewerken aan deze cel om antisemitsche ideeën en daden zo doeltreffend mogelijk te bestrijden.

5.4 Ondersteuning van het maatschappelijk middenveld

5.4.1 Structurele ondersteuning van de Coalitie voor een nationaal actieplan tegen racisme

Om een doeltreffend antiracismebeleid te kunnen ontwikkelen waarbij rekening wordt gehouden met de realiteit op het terrein, hoop ik van harte dat ik kan

civile qui dispose des moyens nécessaires pour porter la voix du terrain et des personnes concernées. Pour cela, je m'engage à assurer le financement structurel de la Coalition pour un plan d'action national contre le racisme. Elle sera notre interlocutrice dans les travaux de préparation, d'exécution et d'évaluation du plan d'action national contre le racisme.

5.4.2 Appel à projets

Le financement est l'un des moyens les plus importants pour renforcer la société civile. C'est pour cela que je continuerai à lancer des appels à projets afin d'octroyer des subsides à des initiatives de lutte contre les discriminations, le racisme et de promotion du vivre-ensemble. De cette manière, les organisations de la société civile disposeront de moyens complémentaires pour contribuer à l'élaboration de la politique fédérale sur l'égalité des chances.

5.5 Former et sensibiliser contre le racisme

Les stéréotypes à l'égard de certaines personnes ou groupes de personnes sont bien présents dans notre société. Ceux-ci sont véhiculés tant de façon inconsciente que de manière explicite ou implicite et favorisent l'exclusion et l'inégalité sociale et entravent le vivre-ensemble. Une lutte efficace contre la discrimination et le racisme passe également par l'éradication de ces stéréotypes.

La formation et la sensibilisation à la lutte contre le racisme sont l'un des piliers essentiels de la politique antiraciste. Mieux vaut prévenir que guérir, tel est mon point de départ. Je me propose tout d'abord de mener des campagnes de sensibilisation ciblées élaborées avec des groupes cibles. Pour la réalisation de ces campagnes, il est crucial d'associer systématiquement des personnes concernées par le racisme tant à l'élaboration qu'à l'exécution de la campagne.

Je tiens également à assurer, en collaboration avec les membres du gouvernement concerné·e·s, des formations sur le racisme, destinées à des professionnel·le·s, notamment aux professionnel·le·s de la police et de la justice. Ceci devra participer à une plus grande accessibilité à la police et à la justice pour les personnes vulnérables, notamment celles victimes de discrimination. La police et la justice doivent constituer des moyens pour remédier à des situations de discriminations.

Un tel processus passera également, entre autres, par une attention portée à la diversité lors du recrutement des agent·e·s de police.

rekenen op een maatschappelijk middenveld dat over de nodige middelen beschikt om namens het terrein en de betrokken personen te spreken. Daarom verbind ik mij ertoe om de structurele financiering van de Coalitie voor een nationaal actieplan tegen racisme te waarborgen. Zij zal onze gesprekspartner zijn bij de werkzaamheden ter voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het nationaal actieplan tegen racisme.

5.4.2 Oproep tot projecten

Financiering is een van de belangrijkste middelen om het maatschappelijk middenveld te versterken. Daarom zal ik blijven oproepen tot projecten om subsidies toe te kennen aan initiatieven ter bestrijding van discriminatie en racisme en ter bevordering van het samenleven. Zo zullen de organisaties van het maatschappelijk middenveld beschikken over aanvullende middelen om bij te dragen aan de uitwerking van het federale gelijke kansenbeleid.

5.5 Opleiden en sensibiliseren tegen racisme

De stereotypen ten aanzien van (groepen van) personen zijn duidelijk aanwezig in onze samenleving. Ze worden zowel onbewust als expliciet of impliciet overgebracht en werken uitsluiting en sociale ongelijkheid in de hand en bemoeilijken het samenleven. Voor een doeltreffende bestrijding van discriminatie en racisme moeten ook deze stereotypen worden uitgebannen.

De opleiding en sensibilisering voor racismebestrijding vormen een van de essentiële pijlers van het antiracismebeleid. "Voorkomen is beter dan genezen" is mijn uitgangspunt. Ik stel mij in de eerste plaats ten doel gerichte sensibiliseringscampagnes te voeren die samen met de doelgroepen zijn uitgewerkt. Om die campagnes te verwezenlijken is het cruciaal om stelselmatig personen die met racisme te maken hebben te betrekken bij de uitwerking en de uitvoering van de campagne.

Ik wil in samenwerking met de betrokken regeringsleden ook opleidingen over racisme voor professionals organiseren, onder meer voor professionals van politie en justitie. Dat zou moeten bijdragen tot een betere toegankelijkheid van politie en justitie voor kwetsbare personen, met name slachtoffers van discriminatie. Politie en justitie moeten middelen uittrekken om situaties van discriminatie te verhelpen.

Een dergelijk proces vereist onder meer ook aandacht voor diversiteit bij de werving van politieambtenaren.

En ma qualité de Secrétaire d'Etat chargée de la diversité, je m'engage à collaborer avec mes collègues pour veiller à ce que la communication fédérale soit bien inclusive. Cela implique que la diversité est implicitement et explicitement le point de départ de la politique de communication du gouvernement.

6. Adopter et exécuter le Programme de la décennie des personnes d'ascendance africaine

En juin 2019, la Décennie des personnes d'ascendance africaine a été proclamée au niveau national. Je m'engage à développer, avec mes collègues et à court terme, un programme national pour la Décennie des personnes d'ascendance africaine en Belgique. Ce programme sera composé de mesures concrètes en vue de lutter contre les multiples discriminations dont les personnes d'ascendance africaine continuent à être victimes et les délits de haine vis-à-vis de ces personnes, et de reconnaître la réalité historique du racisme et du colonialisme à l'égard des personnes d'ascendance africaine. Il est bien sûr crucial que la société civile, y compris les personnes concernées, soient associées dès le départ à ce programme, qui sera organisé autour des trois piliers de la Décennie : la reconnaissance, la justice et le développement.

7. Mener une politique structurelle à l'égard des personnes LGBTQI+ : le plan interfédéral SOGIESC

L'adoption d'un plan interfédéral portant sur l'orientation sexuelle, l'identité de genre, l'expression de genre et les caractéristiques sexuelles (SOGIESC) permettra de mener à l'égard des personnes LGBTQI+ une politique structurelle touchant tous les domaines stratégiques et tous les niveaux de pouvoir fédéral et fédérés. Je m'engage à faciliter la collaboration entre les différentes autorités concernées et à impliquer la société civile concernée tout au long du processus. Ce plan adoptera une approche intersectionnelle, en prêtant attention à la diversité au sein de la communauté LGBTQI+ même. Ainsi, nous pourrons également prendre en compte les personnes les plus vulnérables de cette communauté.

Il conviendra notamment d'organiser un état des lieux des capacités de logements d'urgence pour les publics LGBTQI+ mis hors de chez elles-eux par leur famille ou entourage en raison de leur orientation sexuelle, identité ou expression de genre. L'offre actuelle de

Als staatssecretaris voor diversiteit verbind ik me ertoe met mijn collega's samen te werken om erop toe te zien dat de federale communicatie inclusief is. Dat houdt in dat diversiteit impliciet en expliciet het uitgangspunt is van het communicatiebeleid van de regering.

6. Het Programma van het Decennium voor personen van Afrikaanse afkomst aannemen en uitvoeren

In juni 2019 werd het Decennium voor personen van Afrikaanse afkomst op nationaal niveau aangekondigd. Ik verbind mij ertoe om samen met mijn collega's op korte termijn een nationaal programma te ontwikkelen voor het Decennium voor personen van Afrikaanse afkomst. Dit programma zal bestaan uit concrete maatregelen met het oog op de bestrijding van de meervoudige discriminatie waarvan personen van Afrikaanse afkomst het slachtoffer blijven en haatmisdaad ten aanzien van deze personen en de erkenning van de historische realiteit van het racisme en kolonialisme ten aanzien van personen van Afrikaanse afkomst. Het is uiteraard cruciaal dat het maatschappelijk middenveld, met inbegrip van de betrokken personen, vanaf het begin worden betrokken bij dit programma, dat zal worden georganiseerd rond de drie pijlers van het Decennium: erkenning, gerechtigheid en ontwikkeling.

7. Een structureel beleid voeren ten aanzien van LGBTQI+-personen: het interfederaal SOGIESC-plan

De goedkeuring van een interfederaal plan inzake seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie en seksuele kenmerken (SOGIESC) zal het mogelijk maken om ten aanzien van LGBTQI+-personen een structureel beleid te voeren dat betrekking heeft op alle beleidsdomeinen en alle federale en deelstaatelijke bestuursniveaus. Ik verbind mij ertoe de samenwerking tussen de verschillende betrokken overheden te bevorderen en het betrokken maatschappelijk middenveld tijdens het hele proces de betrekken. In dit plan zal een intersectionele aanpak worden gevolgd waarbij aandacht wordt besteed aan de diversiteit binnen de LGBTQI+-gemeenschap zelf. Bijgevolg zullen we ook rekening kunnen houden met de meest kwetsbare personen van deze gemeenschap.

Er moet onder meer een stand van zaken worden gemaakt van de capaciteit van de noodopvang voor LGBTQI+-personen die door hun familie of omgeving de deur zijn gewezen wegens hun seksuele oriëntatie of hun genderidentiteit of -expressie. Op dit moment zijn

“refuges” à Bruxelles, Liège, Mons n’étant pas du tout suffisante.

8. Intensifier la lutte contre les délits de haine et le discours de haine

Nous supprimerons l’inégalité des poursuites des différents types de délits haineux, en modifiant l’article 150 de la Constitution. À l’heure actuelle, cet article permet que les délits de presse racistes et xénophobes soient portés devant le Tribunal correctionnel, mais réserve tous les autres délits de presse à la Cour d’assise, y compris les discours de haine par exemple homophobes ou sexistes. Dans la pratique, cette distinction a pour conséquence que les délits de presse qui ne sont pas strictement à caractère raciste ou xénophobe ne sont généralement pas poursuivis¹². En concertation avec le Ministre de la Justice, je m’engage à prévoir un même traitement procédural pour tous les délits de presse inspirés par la haine à l’égard d’un groupe protégé, en garantissant l’effectivité de la sanction pour les cas autres que le racisme ou la xénophobie.

Nous prévoirons également une aggravation obligatoire de la peine pour chaque infraction inspirée par un motif haineux à l’égard d’un groupe protégé. Actuellement, l’aggravation de la peine est facultative, voire non prévue, pour certains délits.

Je travaillerai également sur l’extension des critères protégés sur base desquels un motif haineux peut être reconnu, notamment à l’identité de genre et à l’expression de genre. De cette manière, par exemple, un délit de haine à l’égard d’une personne transgenre sera aussi légalement reconnu.

Enfin, nous inscrirons dans la législation une définition des délits de haine grâce à laquelle chaque délit sera clairement identifié comme un délit de haine et pourra donc également être jugé avec des circonstances aggravantes.

Outre ces initiatives législatives, mon administration continuera à diriger les travaux du sous-groupe de travail “Enregistrement délits de haine” au sein du groupe de travail COL 13/2013.

---

¹² Unia avait été auditionné à ce sujet par la Chambre, le 8 juillet 2020.

er immers veel te weinig opvangplaatsen in Brussel, Luik en Bergen.

8. De bestrijding van haatmisdrijven en hate speech versterken

Wij zullen de ongelijkheid in de vervolging van de verschillende soorten haatmisdrijven opheffen door artikel 150 van de Grondwet te wijzigen. Krachtens het huidige artikel kunnen racistische en xenofobe drukpersmisdrijven voor de correctionele rechtbank worden gebracht, terwijl alle andere drukpersmisdrijven aan het assisenhof zijn voorbehouden, waaronder bijvoorbeeld homofoobe of seksistische haatbodschappen. In de praktijk heeft dit onderscheid tot gevolg dat drukpersmisdrijven die strikt genomen geen racistisch of xenofobie karakter hebben, doorgaans niet worden vervolgd¹². In overleg met de minister van Justitie verbind ik mij ertoe om te voorzien in eenzelfde procedurele behandeling voor alle drukpersmisdrijven die door haat jegens een beschermd groep zijn ingegeven, en zo de effectiviteit van de sanctie te waarborgen voor andere gevallen dan racisme of xenofobie.

Wij zullen ook voorzien in een verplichte strafverzwaring voor elk strafbaar feit dat is ingegeven door haat jegens een beschermd groep. Nu is de strafverzwaring voor bepaalde misdrijven facultatief of zelfs niet bepaald.

Ik zal ook werken aan de uitbreiding van de beschermd criteria op basis waarvan een haatmotief kan worden herkend, naar onder meer genderidentiteit en -expressie. Zo zal bijvoorbeeld een haatmisdrijf jegens een transpersoon ook wettelijk worden erkend.

Ten slotte zullen wij in de wetgeving een definitie opnemen van de haatmisdrijven waardoor elk misdrijf duidelijk wordt onderscheiden als een haatmisdrijf en dus ook met verzwarende omstandigheden kan worden beoordeeld.

Naast deze wetgevende initiatieven zal mijn administratie de werkzaamheden van de subwerkgroep ‘Registratie haatmisdrijven’ binnen de werkgroep COL 13/2013 blijven leiden.

---

¹² De Kamer heeft Unia hierover op 8 juli 2020 gehoord.

Ce sous-groupe donne suite à l'exécution des recommandations techniques et substantielles de l'Agence des droits fondamentaux de l'Union européenne et du Bureau des institutions démocratiques et des droits de l'Homme de l'OSCE (2020) visant à améliorer l'enregistrement. Mon administration travaillera donc en étroite collaboration avec des représentant·e·s de la police intégrée et de la Justice.

9. Cibler et reconnaître la diversité sur le marché du travail

9.1 Entreprendre des actions positives dans le secteur privé et public

Ensemble avec le Ministre de l'Emploi et la Ministre de la Fonction publique, j'inviterai et stimulerai les employeur·euse·s à prendre des initiatives pour que leur main-d'œuvre reflète au mieux la diversité de la société. Ces initiatives d'inclusion sont encouragées au sein des entreprises, y compris pour les postes de direction. Le monitoring socio-économique 2019 sur le marché du travail et l'origine, développé par Unia et le SPF Emploi, Travail et Concertation sociale, confirme que les personnes d'origine étrangère restent encore et toujours plus exclues du marché du travail que les personnes d'origine belge.

J'estime important que le gouvernement donne lui-même l'exemple et puisse démontrer d'une diversité analogue au sein de son personnel. Je porterai une attention particulière sur ce point.

De la même manière que l'arrêté royal sur les actions positives a été adopté pour le secteur privé, un arrêté royal créant un cadre pour les actions positives dans le secteur public sera adopté afin d'éliminer progressivement la sous-représentation de certains groupes. Des objectifs précis seront ainsi définis et seront éventuellement intégrés à l'évaluation des titulaires d'un mandat public. Je veillerai à ce que la réglementation fédérale permette plus d'agilité dans la mise en place d'actions positives, ou encore d'actions positives complémentaires à celles des quotas actuellement en place.

Deze subwerkgroep geeft gevolg aan de uitvoering van de technische en substantiële aanbevelingen van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten en het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten van de OVSE (2020) ter verbetering van de registratie. Mijn administratie zal dus nauw samenwerken met vertegenwoordigers van de geïntegreerde politie en Justitie.

9. Diversiteit op de arbeidsmarkt nastreven en erkennen

9.1 Positieve acties ondernemen in de particuliere en openbare sector

Samen met de minister van Werk en de minister van Ambtenarenzaken zal ik de werkgevers uitnodigen en aanmoedigen om initiatieven te nemen zodat hun werknemers de diversiteit van de samenleving zo getrouw mogelijk weerspiegelen. Deze inclusie-initiatieven worden aangemoedigd binnen de ondernemingen, ook voor leidinggevende functies. De door Unia en de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg ontwikkelde socio-economische monitoring 2019 over de arbeidsmarkt en de origine bevestigt dat mensen met een migratieachtergrond nog steeds meer uitgesloten blijven van de arbeidsmarkt dan mensen van Belgische origine.

Ik vind het belangrijk dat de regering zelf het voorbeeld geeft en een analoge diversiteit kan aantonen bij haar personeel. Ik zal bijzondere aandacht besteden aan dit punt.

Naar analogie van het koninklijk besluit inzake positieve acties dat is goedgekeurd voor de privésector, zal er een koninklijk besluit tot instelling van een kader voor de positieve acties in de openbare sector worden aangenomen om de ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen langzaamaan weg te werken. Zo zullen er precieze doelstellingen worden vastgesteld, die eventueel zullen worden opgenomen in de evaluatie van de houders van een openbaar mandaat. Ik zal ervoor zorgen dat de federale regelgeving meer flexibiliteit biedt bij de invoering van positieve acties of van aanvullende positieve acties op de quota die momenteel gelden.

9.2 Mener une politique de diversité structurelle au sein de chaque organisation gouvernementale

En concertation avec les Ministres impliqué·e·s, et tout particulièrement avec la Ministre de la Fonction Publique, l'ensemble des SPF·s sera impliqué dans l'élaboration et la mise en œuvre d'une politique de diversité.

Cette politique se manifestera dès la phase du recrutement, avec pour objectif une meilleure inclusion des postulant·e·s externes et une meilleure prise en compte de leurs caractéristiques. Les canaux d'entrée dans la fonction publique seront diversifiés, les qualifications alternatives seront davantage valorisées, et la communication sur les possibilités d'aménagements de fonction sera renforcée, tout comme les moyens permettant ces aménagements.

Le Gouvernement réalisera des efforts supplémentaires pour atteindre son objectif d'au moins 3% d'emplois de personnes en situation de handicap dans les services publics, notamment via ses politiques de recrutement et d'environnement de travail inclusifs, en veillant à maximiser les chances d'engagement via des aménagements raisonnables en amont des processus de recrutement. La méthode de suivi sera évaluée, en accordant une attention particulière à l'actuel underreporting et à la conformité des définitions utilisées par les Nations Unies, dans le cadre d'un plan d'action concret que le Gouvernement développera afin de rendre les services publics plus inclusifs. Unia y sera associé, dans la mesure où il dispose d'un service spécifique et bénéficie du soutien d'une commission d'accompagnement composée de représentant·e·s de la société civile, de partenaires sociaux et d'académiques.

Sur base des travaux du Comité de Pilotage « Diversité Fédérale » et du Réseau diversité, les ressources et moyens nécessaires à la mise en œuvre d'une telle politique seront définis et alloués. La fonction de responsable diversité au sein des administrations sera institutionnalisée et ses modalités d'exercice seront assorties de garanties adaptées. Dans l'élaboration de la politique diversité, l'accent sera mis sur la formation et la sensibilisation des membres du personnel aux particularités et éventuels besoins de chaque groupe vulnérable dans le cadre de leur carrière, de la procédure d'engagement à la fin de la carrière.

9.2 Binnen elke gouvernementele organisatie een structureel diversiteitsbeleid voeren

In overleg met de betrokken ministers, en meer in het bijzonder met de minister van Ambtenarenzaken, zullen alle FOD's worden betrokken bij de uitwerking en uitvoering van een diversiteitsbeleid.

Dit beleid zal tot uiting komen vanaf de wervingsfase, met als doel een betere inclusie van de externe sollicitanten en meer aandacht voor hun kenmerken. De instroomkanalen van het openbaar ambt zullen worden gediversifieerd, alternatieve kwalificaties zullen worden opgewaardeerd en de communicatie over de mogelijkheden tot aanpassing van de functie zal worden versterkt, evenals de middelen die die aanpassingen mogelijk maken.

De overheid zal extra inspanningen leveren om haar doelstelling de tewerkstellingsgraad van personen met een handicap in de overheidsdiensten op 3 % te brengen, te behalen, met name via haar wervingsbeleid en haar beleid voor een inclusieve werkomgeving, door ervoor te zorgen dat de wervingskansen worden gemaximaliseerd aan de hand van aan de wervingsprocedures voorafgaande redelijke aanpassingen. De follow-upmethode zal worden geëvalueerd, met bijzondere aandacht voor de huidige onderrapportering en de gelijkvormigheid van de door de Verenigde Naties gebruikte definities, in het kader van een concreet actieplan dat de overheid zal ontwikkelen om de overheidsdiensten inclusiever te maken. Unia zal daarbij worden betrokken aangezien deze instelling beschikt over een specifieke dienst en wordt ondersteund door een begeleidingscommissie die is samengesteld uit vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, sociale partners en academici.

Op basis van de werkzaamheden van de stuurgroep Federale diversiteit en van het Netwerk Diversiteit zullen de hulpbronnen en middelen die nodig zijn voor de uitvoering van een dergelijk beleid worden bepaald en toegekend. De functie van diversiteitsverantwoordelijke binnen de administraties zal worden geïnstitutionaliseerd en de nadere bepalingen voor de uitoefening daarvan zullen gepaard gaan met passende waarborgen. Bij de uitwerking van het diversiteitsbeleid zal de nadruk liggen op de opleiding en sensibilisering van de personeelsleden op het vlak van de bijzonderheden en eventuele behoeften van elke kwetsbare groep in het kader van hun loopbaan,

Un monitoring de base sera réalisé au sein de l'administration fédérale dans sa globalité, à la suite duquel un nouvel objectif chiffré sera clairement établi. Une définition officielle de la notion de "personne issue de l'immigration" ou "personne d'origine étrangère" sera arrêtée en vue de ces monitorings. L'administration veillera à justifier l'usage qu'elle réservera aux statistiques tirées de ce monitoring.

9.3 Soutenir et développer une politique de diversité au niveau des secteurs et entreprises

Les partenaires sociaux et employeur·euse·s seront sensibilisé·e·s aux problématiques de la non-discrimination. Cette sensibilisation consistera à leur dresser un aperçu complet des différentes formes de discrimination qui prennent place sur le marché du travail, ce à tous les stades de la carrière, de la procédure d'engagement à la fin de la carrière.

Les partenaires sociaux seront tenus d'élaborer des programmes ou codes de conduite visant à prévenir la discrimination. Les partenaires sociaux ainsi que les entreprises et les organisations, sont encouragés à élaborer des plans de diversité assortis d'objectifs concrets et d'actions positives. Dans cette perspective et en concertation avec le Ministre de l'Emploi, le gouvernement pourra faire dépendre l'octroi d'une subvention à l'obtention de résultats prédéterminés, à l'instar de ce que prévoient déjà certains accords sectoriels flamands. À l'inverse, le gouvernement pourra aussi apporter un soutien aux entreprises qui souhaitent entreprendre des actions positives.

10. Déetecter et poursuivre les discriminations sur le marché du travail

Les pouvoirs publics doivent jouer un rôle plus actif dans la lutte contre la discrimination sur le marché du travail, qui a maintes fois été démontrée dans le passé. Pour assurer l'ancrage de la prévention de ce type de discrimination, je veillerai à ajouter un chapitre au Code du bien-être au travail.

La discrimination sera détectée par le biais des appels mystères (*mystery calls*) et des tests de situation. Cette approche est nécessaire pour que le respect de la législation soit pris au sérieux. Les services d'inspection compétents seront chargés de traiter cette question en

van de wervingsprocedure tot het einde van de loopbaan.

Er zal binnen de volledige federale administratie een basismonitoring worden uitgevoerd, naar aanleiding waarvan een nieuw, duidelijk streefcijfer zal worden bepaald. Met het oog op die monitoring zal een officiële definitie worden bepaald voor het begrip 'persoon met een migratieachtergrond'. De administratie zal moeten motiveren wat ze van plan is met de statistieken die deze monitoring oplevert.

9.3 Een diversiteitsbeleid op het niveau van de sectoren en ondernemingen ondersteunen en ontwikkelen

De sociale partners en werkgevers worden gesensibiliseerd voor de non-discriminatieproblematiek. Deze sensibilisering zal ervin bestaan hun een volledig overzicht te geven van de verschillende vormen van discriminatie die op de arbeidsmarkt voorkomen in alle stadia van de loopbaan, van de wervingsprocedure tot het einde van de loopbaan.

De sociale partners zullen gedragsprogramma's of -codes moeten uitwerken om discriminatie te voorkomen. De sociale partners en de ondernemingen en organisaties worden aangemoedigd om diversiteitsplannen uit te werken die gepaard gaan met concrete doelstellingen en positieve acties. In dit verband en in overleg met de minister van Werk zal de regering de toekenning van een subsidie kunnen laten afhangen van het behalen van vooraf vastgelegde resultaten, zoals in sommige Vlaamse sectorale akkoorden al is bepaald. Omgekeerd zal de regering ook ondernemingen kunnen ondersteunen die positieve acties willen ondernemen.

10. Discriminatie op de arbeidsmarkt opsporen en vervolgen

De overheid moet een actievere rol spelen in de strijd tegen discriminatie op de arbeidsmarkt, waarvan het bestaan in het verleden al meermaals werd bewezen. Om de verankering van de preventie van dat soort discriminatie te verzekeren, zal ik een hoofdstuk toevoegen aan de Codex over het welzijn op het werk.

De discriminatie zal worden opgespoord aan de hand van 'mystery calls' en situatietests. Die aanpak is noodzakelijk opdat de naleving van de wetgeving ernstig zou worden genomen. De bevoegde inspectiediensten zullen de opdracht krijgen om dit

priorité; seront mandatés d'office à faire appliquer la législation en vigueur de manière proactive; et établiront un plan d'action annuel assorti d'objectifs minimaux à atteindre en matière de contrôle.

10.1 Réexaminer et réajuster le cadre juridique

La loi du 15 janvier 2018 créant un cadre pour les mystery shopping sera prochainement révisée, parallèlement au projet de loi qui avait été présenté en juillet 2020. Compte tenu des difficultés rencontrées dans la mise en œuvre de la loi du 15 janvier 2018, cette dernière sera réévaluée, sous sa forme actuelle ou modifiée. Les critiques formulées à son égard seront prises en compte. À cette fin, les partenaires sociaux, les organismes de promotion de l'égalité, les inspections et la société civile seront consulté·e·s.

10.2 Extraction de données aux fins de contrôles ciblés

L'utilisation du datamining par les services d'inspection sera davantage facilitée et encouragée. En consultant notamment les données agrégées des autorités fédérales, l'inspection sociale sera plus à même d'identifier les violations de la loi anti-discrimination.

10.3 Une politique proactive menée par des auditeurs du travail

Afin de stimuler les enquêtes menées par l'inspection sociale en matière de discrimination, les auditeurs du travail de chaque district judiciaire développeront une politique proactive, comme prévu dans la COL 13/2013. Une circulaire commune permettra en outre de développer des critères uniformes et des lignes directrices pratiques.

III. -Vers un modèle inclusif

En ma qualité de Secrétaire d'État à l'Égalité des chances, des genres et à la diversité, je me montrerai également sensible à la situation des personnes handicapées, en coopération avec ma collègue au

probleem prioritair aan te pakken, zij zullen ambtshalve gemachtigd worden om de geldende wetgeving op proactieve wijze te doen toepassen en zij zullen een jaarlijks actieplan opstellen met minimale controledoelstellingen die moeten worden behaald.

10.1 Het juridisch kader opnieuw bekijken en aanpassen

De wet van 15 januari 2018, waarbij een kader werd gecreëerd voor mystery shopping, zal binnenkort worden herzien, samen met het wetsvoorstel dat werd ingediend in juli 2020. Rekening houdend met de moeilijkheden bij de tenuitvoerlegging van de wet van 15 januari 2018, zal die wet opnieuw worden geëvalueerd, in zijn huidige of gewijzigde vorm. Er zal rekening worden gehouden met de kritiek op de voornoemde wet. Daartoe zullen de sociale partners, de gelijkheidsorganen, de inspectiediensten en het maatschappelijk middenveld worden geraadpleegd.

10.2 Gegevensextractie met het oog op gerichte controles

Het gebruik van datamining door de inspectiediensten zal nog meer worden gefaciliteerd en aangemoedigd. Inzonderheid door gebruik te maken van de geaggregeerde gegevens van de federale autoriteiten, zal de sociale inspectie beter in staat zijn om schendingen van de antidiscriminatiewet te identificeren.

10.3 Proactieve beleidsvoering door de arbeidsauditeurs

Om de sociale inspectie aan te sporen in hun onderzoeken naar discriminatie, zullen de arbeidsauditeurs van alle rechtsgebieden een proactief beleid uitwerken, zoals de COL 13/2013 daarin voorziet. Verder zal een gezamenlijke omzendbrief de mogelijkheid bieden om uniforme criteria en praktische richtsnoeren uit te werken.

III. - Naar een inclusief model

In mijn hoedanigheid van Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit zal ik ook aandacht hebben voor de situatie van personen met een handicap, in samenwerking met mijn federale

fédéral en charge de la DG personne handicapée. Considérant que l'accessibilité et le handicap sont des matières transversales, je jouerai le rôle de facilitatrice entre l'ensemble des acteurs et actrices qu'ils soient issu·e·s du secteur associatif, de l'institutionnel, et l'ensemble des ministres fédéraux et les entités fédérées afin de mutualiser l'ensemble de nos bonnes pratiques.

Le discours et les représentations subjectives autour du handicap sont également une notion importante sur laquelle je travaillerai en menant des campagnes de sensibilisation. Aucun mot n'a de sens neutre et certains sont particulièrement stigmatisants pour les personnes handicapées.

Les mots jalonnant cette note d'intention seront *l'accessibilité universelle*, le concept d'*handistreaming* (du fédéral vers les entités fédérées), l'*inclusion* et l'*intersectionnalité* (grille de lecture et d'*analyse des discriminations*) ; ils seront les véritables fers de lance au service d'une politique inclusive d'égalité des chances, des genres et de la diversité durant cette législature.

1. L'accessibilité universelle : socle de base pour une politique inclusive et transversale

Je souhaite promouvoir une meilleure participation sociale des personnes en situation de handicap par la mise en pratique d'un « *plan pour l'accessibilité universelle* » au cours de cette législature.

La Convention des Nations Unies relatives aux Droits des Personnes Handicapée, les rapports du Belgian Disability Forum, les avis et recommandations de Unia, du Conseil Supérieur National de la personne handicapée (CSNPH), du Conseil Wallon de la personne handicapée (CWPH), du CCBFPH et CCSAP sont, en filigranes, le fil conducteur de cette note aux côtés de l'accord de gouvernement et de consultations d'acteurs et actrices de terrain, expert·e·s œuvrant dans le secteur du handicap.

La promotion de l'accessibilité passe par toute une série d'aménagements qui permet aux personnes concernées par un handicap/une maladie invalidante ou neuroatypique de participer pleinement à la société : accès au logement, à un travail décent, aux lieux publics, aux transports, à l'éducation, à une vie sociale et culturelle épanouissante...

Je mènerai une série de rencontres avec l'ensemble des associations œuvrant en faveur de l'accessibilité et du handicap en Belgique afin de les entendre et comprendre les besoins de leurs publics respectifs et collaborerai

collega die bevoegd is voor de DG Personen met een handicap. Aangezien toegankelijkheid en handicap transversale aangelegenheden zijn, zal ik de rol spelen van facilitator tussen alle actoren uit de verenigingssector, alle institutionele actoren en alle federale ministers en deelstaten om al onze goede handelswijzen te bundelen.

Het discours en de subjectieve beeldvorming rond handicap zijn ook belangrijke punten die ik zal aanpakken met sensibiliseringscampagnes. Geen enkel woord is neutraal en sommige woorden zijn bijzonder stigmatiserend voor personen met een handicap.

De kernwoorden van deze intentienota zullen *algemene toegankelijkheid*, het concept *handistreaming* (van het federaal niveau naar de deelstaten), *inclusie* en *intersectionaliteit* (lees- en analyseschema van *discriminatie*) zijn. Zij zullen tijdens deze regeerperiode de echte speerpunten zijn ten dienste van een inclusief beleid inzake gelijke kansen, gendergelijkheid en diversiteit.

1. Algemene toegankelijkheid: basis voor een inclusief en transversaal beleid

Tijdens deze regeerperiode wil ik de sociale participatie van personen met een handicap bevorderen via de implementatie van een ‘*plan voor algemene toegankelijkheid*’.

Het *Verdrag van de Verenigde Naties inzake de Rechten van Personen met een Handicap*, de verslagen van het *Belgian Disability Forum* en de adviezen en aanbevelingen van *Unia*, van de *Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap* (NHRPH), van de *Conseil Wallon de la personne handicapée* (CWPH), van de CCBFPH en van de CCSAP vormen samen met het regeerakkoord en de raadplegingen van actoren in het veld en deskundigen met ervaring in de handicapsector het onderliggend weefsel van deze nota.

Een betere toegankelijkheid onderstelt een hele reeks aanpassingen die personen met een handicap of met een invaliderende of neuroatypische ziekte in staat stellen om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij: toegang tot huisvesting, tot waardig werk, tot openbare plaatsen, tot vervoer, tot onderwijs, tot een stimulerend sociaal en cultureel leven, enz.

Ik zal een reeks ontmoetingen organiseren met alle verenigingen die ijveren voor handicaptogankelijkheid in België, om naar hen te luisteren en inzicht te krijgen in de behoeften van hun respectieve doelgroepen en ik

activement avec le Conseil Supérieur National des personnes handicapées.

J'organiserai les États généraux de l'accessibilité universelle durant la législature, en y impliquant notamment les acteurs principaux de la mobilité (SNCB/Infrabel, STIB, DE LIJN et TEC), le SPF Emploi, le SPF Sécurité Sociale, la DG Handicap ainsi que le CNSPH, Unia, les associations, les expert·e·s académiques afin d'élaborer toute une série de recommandations transposables en mesures juridiques/faisant force de loi.

2. Vision du handicap : passer du modèle médical et caritatif vers le modèle social et environnemental (Convention des Nations Unies relatives aux Droits des Personnes Handicapée)

Est-ce à la personne en situation de handicap de chercher les solutions pour s'adapter à un environnement qui est pensé et construit socialement pour les personnes valides ?

Le validisme façonne les pensées et sous-tend le modèle médical et individualiste du handicap. Celui-ci déshumanise les corps considérés comme « non normatifs » et place la responsabilité individuelle sur la personne en situation de handicap. C'est à elle de « réparer » son handicap et de s'intégrer au sein de la société. Cette vision normative de la société telle qu'elle devrait être devient un système oppressif vis-à-vis des personnes en situation de handicap ou de maladie chronique.

Reconnaitre ce validisme inconscient est la première étape pour un changement dans les mentalités. C'est un tremplin pour le combattre, c'est une prise de position claire qui sous-tend une série d'actions volontaires et positives que je souhaite mettre en œuvre. Je prendrai en compte les besoins des personnes en situation de handicapS ou vivant des situationS de handicap dans une approche inclusive, et non intégrative (c'est à la société de trouver des solutions pour inclure et non à la personne à s'adapter).

J'insisterai enfin sur le fait qu'un aménagement raisonnable ou un service rendu accessible aux personnes handicapées est forcément accessible à l'ensemble de la population et qu'il me paraît dès lors utile de poser la réflexion en amont, en évitant ainsi de les rendre accessibles a posteriori (coûts supplémentaires).

zal actief samenwerken met de Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap.

Tijdens deze regeerperiode zal ik de Staten-Generaal voor de algemene toegankelijkheid organiseren, waarbij ik inzonderheid de voornaamste mobiliteitsactoren (NMBS/Infrabel, MIVB, De Lijn en TEC), de FOD Werkgelegenheid, de FOD Sociale Zekerheid, de DG Personen met een handicap, de NHRPH, Unia, de verenigingen en de academische deskundigen ter zake zal betrekken om een aantal aanbevelingen uit te werken die kunnen worden omgezet in rechtsregels/maatregelen met kracht van wet.

2. Handicapvisie: van het medisch en caritatief model naar het sociaal en omgevingsgebonden model (Verdrag van de Verenigde Naties inzake de Rechten van Personen met een Handicap)

Is het de taak van een persoon met een handicap om oplossingen te zoeken om zich aan te passen aan een omgeving die sociaal is bedacht en gebouwd voor valide personen?

Validisme geeft de denkwijzen vorm en vormt de basis van het medisch en individualistisch handicapmodel. Het ontmenselijkt lichamen die als ‘niet-normatief’ worden beschouwd en legt de individuele verantwoordelijkheid bij de persoon met een handicap. Het is de taak van de persoon met een handicap om zijn handicap te ‘herstellen’ en zich in de maatschappij te integreren. Die normatieve visie op de maatschappij zoals ze zou horen te zijn, werkt onderdrukkend ten aanzien van personen met een handicap of een chronische ziekte.

Dat onbewust validisme (h)erkennen is een eerste stap in het bewerkstelligen van een mentaliteitswijziging. (H)erkennung is een springplank om het validisme te bestrijden: een duidelijke stellingname die als basis zal dienen voor een reeks vrijwillige en positieve acties die ik wens te implementeren. Ik zal rekening houden met de behoeften van personen met handicaps en personen die handicapsituaties meemaken, zulks vanuit een inclusieve benadering en niet vanuit een integratieve benadering (het is de taak van de maatschappij om inclusie-oplossingen te vinden en niet de taak van de persoon om zich aan te passen).

Tot slot wil ik benadrukken dat diensten die met redelijke aanpassingen toegankelijk zijn gemaakt voor personen met een handicap uiteraard ook toegankelijk zijn voor de rest van de bevolking en het lijkt mij derhalve nuttig om de denkoefening vooraf te maken, zo wordt voorkomen dat diensten achteraf toegankelijk moeten worden gemaakt (extra kosten).

3. Charte Handistreaming

Partant de la définition consacrée par la convention de l'ONU et le protocole facultatif relatif aux droits des personnes handicapées entrés en vigueur en Belgique le 2 juillet 2009, le handicap se voit défini comme : « *le résultat d'un échange entre une personne handicapée et les obstacles auxquels une société non inclusive la confronte.* » La charte “handistreaming” repose sur une conception « non médicalisée » du handicap, centrée sur l'élimination des obstacles liés à l'environnement dans l'exercice des droits et libertés de chacun. L'élimination de ces obstacles sociaux passe par deux dimensions dont la modification est déterminante pour la personne handicapée : l'emploi et l'accessibilité des infrastructures. Je m'engage à poursuivre le travail, avec mes collègues et la collaboration de la DG HAN et du SPF Emploi, et à promouvoir une politique d'inclusion forte en matière d'emploi. Je demanderai la convocation d'une conférence interministérielle sur l'emploi des personnes handicapées.

4. Inclure la notion de handicapS et l'approche intégrée des besoins spécifiques

80 % des handicaps sont invisibles et pourtant le symbole représenté le plus largement lorsqu'on parle de handicap est le fauteuil roulant. Or le champ du handicap est bien plus large : handicap physique, sensoriel, mental ou intellectuel, cognitif, polyhandicap, maladies handicapantes.

Je me concentrerai, en concertation avec la Ministre en charge du Handicap, sur l'élaboration d'une stratégie qui offre une meilleure visibilité à ces handicaps invisibles, afin de mieux les faire connaître auprès de la société. Il s'agira également de faire reconnaître en Belgique la surdécicité comme handicap unique (nos voisins français la reconnaissant comme « handicap rare ») et de mettre en exergue qu'il s'agit là d'un handicap à lui seul et non l'association de deux handicaps (surdité et cécité) demandant une approche et des moyens adaptés.

Le fait que les droits ne soient pas individualisés pénalise les couples de personnes handicapées, alors qu'elles ont chacune besoin des allocations d'intégration destinées à couvrir les besoins spécifiques de leur handicap respectif. Mon souhait est de lutter

3. Handistreamingcharter

In het licht van de definitie die werd vastgelegd in het VN-verdrag en het facultatief protocol inzake de rechten van personen met een handicap, die in België op 2 juli 2009 in werking zijn getreden, kan ‘handicap’ worden gedefinieerd als volgt: ‘*het resultaat van een wisselwerking tussen een persoon met een handicap en de obstakels waarmee een niet-inclusieve maatschappij hem confrontereert.*’ Het ‘handistreamingcharter’ gaat uit van een ‘niet-gemedicaliseerde’ opvatting van het begrip handicap, die gericht is op het wegwerken van de omgevingsgebonden obstakels bij de uitoefening van de rechten en vrijheden die iedereen heeft. Bij het wegwerken van die sociale obstakels zijn er twee dimensies waarvan de aanpassing bepalend is voor de persoon met een handicap: werk en infrastructurele toegankelijkheid. Ik verbind mij ertoe om samen met mijn collega’s het werk en de samenwerking met de DG HAN en de FOD Werkgelegenheid voort te zetten, en te ijveren voor een sterk inclusiebeleid op het vlak van tewerkstelling. Ik zal vragen om een interministeriële conferentie voor de tewerkstelling van personen met een handicap samen te roepen.

4. Inclusie van het begrip handicap(s) en geïntegreerde benadering van de specifieke behoeften

80 % van de handicaps zijn onzichtbaar en toch is een rolstoel het symbool dat we het vaakst zien wanneer het over handicaps gaat. De reikwijdte van het begrip handicap is echter veel ruimer: lichamelijke handicaps, sensorische handicaps, geestelijke of intellectuele handicaps, cognitieve handicaps, meervoudige handicaps, invaliderende ziekten.

In overleg met de minister die bevoegd is voor Personen met een beperking zal ik mij focussen op de uitwerking van een strategie om meer zichtbaarheid te geven aan de onzichtbare handicaps en om de maatschappij er beter vertrouwd mee te maken. Het is ook de bedoeling om doofstomheid in België te laten erkennen als één handicap (in Frankrijk wordt doofstomheid als een ‘zeldzame handicap’ erkend) en zo te benadrukken dat het om één handicap – en niet om een combinatie van twee handicaps (doofheid en stomheid) – gaat die een aangepaste aanpak en aangepaste middelen vereist.

Het gegeven dat de rechten niet geïndividualiseerd zijn, straf koppels van personen met een handicap, zulks terwijl beide partners afzonderlijk de integratietegemoetkomingen, die bedoeld zijn om de specifieke behoeften ingevolge hun respectieve

contre cette discrimination qui touche les couples de personnes handicapées ou les cohabitants en réfléchissant à l'individualisation des droits.

En cette période de pandémie mondiale, les services essentiels de soutien et d'aides aux personnes en situation de handicap de grande dépendance ou placées en institution devraient pouvoir accéder prioritairement aux équipements de protection et aux tests.

IV. - La Belgique dans le monde

La Belgique a la réputation, au niveau international, de défendre l'égalité de genre et les droits des femmes. La Belgique souscrit d'ailleurs à plusieurs conventions et engagements internationaux qui visent à promouvoir l'égalité de genre, comme la Convention d'Istanbul, la Convention des Nations Unies sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes (CEDAW), la Déclaration et la Plateforme d'action de Beijing et l'Agenda 2030 pour le développement durable et ses Objectifs de Développement Durable (ODD).

Je poursuivrai le soutien au Plan d'Action National "Femmes, Paix et Sécurité" 2017-2021, qui met en œuvre les obligations des résolutions du Conseil de Sécurité de l'ONU dans cette matière, et je collaborerai à l'élaboration d'un nouveau plan qui devrait être adopté en 2022.

Au niveau européen, j'apporterai mon soutien à la ratification par l'UE de la Convention d'Istanbul, aux initiatives de la Commission européenne, aux initiatives qui permettent d'atteindre les mêmes objectifs que la Convention d'Istanbul et au niveau de sa nouvelle stratégie ambitieuse Égalité H/F pluriannuelle publiée en mars 2020.

Je ferai également savoir clairement à l'étranger et au sein du Conseil de l'UE que l'égalité de genre est une valeur fondamentale pour la Belgique, que nous continuerons à défendre au niveau européen et international pendant cette législature.

La Belgique est également connue, au niveau international, pour son positionnement en matière de défense de l'égalité des chances. Au niveau international, je m'engage à suivre de très près la seconde évaluation de la Belgique devant le Conseil des droits de l'homme des Nations Unies et l'examen périodique universel devant le Conseil des droits de

handicaps te dekken, echt nodig hebben. Ik wens deze discriminatie van koppels van personen met een handicap en samenwonende personen met een handicap aan te pakken en na te denken over de individualisering van de rechten.

In deze periode van wereldwijde pandemie zouden de essentiële diensten voor de ondersteuning van en hulp aan zwaar zorgbehoefende personen met een handicap of personen met een handicap die in een instelling verblijven met voorrang toegang moeten kunnen hebben tot beschermingsmiddelen en tests.

IV. - België in de wereld

België heeft de reputatie op internationaal niveau een voorvechter van gendergelijkheid en vrouwenrechten te zijn. België onderschrijft ook meerdere internationale verdragen en engagementen ter bevordering van de gendergelijkheid, zoals de Conventie van Istanbul en het VN-Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW), de Verklaring en het Actieprogramma van Beijing en de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (DOD).

Ik zal het Nationale Actieplan 'Vrouwen, Vrede en Veiligheid' 2017-2021, dat uitvoering geeft aan de verplichtingen van de resoluties van de VN-Veiligheidsraad terzake, blijven steunen en ik zal meewerken aan de ontwikkeling van een nieuw plan dat in 2022 moet worden aangenomen.

Op Europees niveau zal ik mijn steun verlenen aan de ratificatie door de EU van de Conventie van Istanbul, aan initiatieven van de Europese Commissie, aan initiatieven die het mogelijk maken dezelfde doelstellingen te bereiken als het Verdrag van Istanbul en aan de ambitieuze nieuwe meerjarenstrategie voor M/V-gelijkheid die in maart 2020 is gepubliceerd.

Ik zal in het buitenland en binnen de Europese Raad ook duidelijk maken dat gendergelijkheid een fundamentele waarde is voor België, die we in deze legislatuur op Europees en internationaal niveau zullen blijven verdedigen.

België staat internationaal ook bekend om zijn standpunten ter verdediging van gelijke kansen. Op internationaal niveau verbind ik mij ertoe de tweede evaluatie van België voor de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties en het Universeel Periodiek Onderzoek (*Universal Periodic Review; UPR*) voor de Mensenrechtenraad in 2021 van zeer nabij te volgen en

l'homme courant 2021 et à en tirer un plan d'actions concrètes pour que la Belgique remplisse ses obligations en matière de droits humains en conformité avec la Charte des Nations Unies.

Au niveau européen, j'apporterai mon soutien aux initiatives de la Commission européenne en lien avec la stratégie pour les personnes LGBTQI+ qui sera adoptée le 11 Novembre 2020 ainsi qu'avec la nouvelle stratégie européenne en matière de handicap prévue en 2021 en ce qui concerne mes compétences.

Je souhaite aussi soutenir l'adoption par le Conseil de la proposition de Directive visant à lutter contre les discriminations fondées sur l'orientation sexuelle, la religion, l'âge et le handicap dans le cadre de l'accès et la fourniture de biens et services, en attente de la décision du Conseil depuis 2008.

J'apporterai mon soutien à l'initiative de la Commission européenne concernant le nouveau plan décennal visant à soutenir les Roms dans l'UE et son objectif de parvenir à une pleine égalité.

Vu le recul dans les avancées d'égalité de genre et de chances dans certains pays de l'Union européenne, je souhaiterais avoir recours à la coopération renforcée s'il n'est pas possible d'adopter certaines actions par le Conseil.

Je saisirai les différentes occasions européennes et internationales, comme la Présidence du Conseil de l'Union européenne, pour renforcer l'égalité des genres, l'égalité des chances et la diversité, car la Belgique a une longue tradition de coopération internationale et que les combats à mener le sont aussi avec d'autres Etats alliés.

La secrétaire d'État à l'Égalité des genres, à l'Égalité des chances et à la Diversité

Sarah SCHLITZ

daaruit een plan van concrete acties te putten om ervoor te zorgen dat België zijn mensenrechtenverplichtingen overeenkomstig het Handvest van de Verenigde Naties nakomt.

Op Europees niveau zal ik de initiatieven van de Europese Commissie met betrekking tot de op 11 november 2020 aan te nemen strategie voor LGBTQI+-personen steunen en, voor zover het mijn bevoegdheden betreft, de voor 2021 geplande nieuwe Europese strategie voor personen met een handicap.

Ik wil ook de goedkeuring door de Europese Raad steunen van het voorstel voor een Richtlijn ter bestrijding van discriminatie op grond van seksuele geaardheid, godsdienst, leeftijd en handicap bij de toegang tot en de levering van goederen en diensten, die sinds 2008 op een beslissing van de Raad wacht.

Ik zal het initiatief van de Europese Commissie met betrekking tot het nieuwe tienjarenplan ter ondersteuning van de Roma in de EU steunen, met het oog op het bereiken van volledige gelijkheid.

In het licht van de achteruitgang op het gebied van gendergelijkheid en gelijke kansen in sommige landen van de Europese Unie, wil ik graag gebruik maken van de nauwere samenwerking, indien bepaalde acties niet door de Raad kunnen worden goedgekeurd.

Ik zal verschillende Europese en internationale gelegenheden, zoals het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, aangrijpen om gendergelijkheid, gelijke kansen en diversiteit te versterken, want België heeft een lange traditie van internationale samenwerking en de te voeren strijd wordt best samen met andere bondgenoten gevoerd.

De staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit

Sarah SCHLITZ